

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Ostra protikomunistična akcija na Finskem

Vlada je podala ostavko, da omogoči sestavo koncentracijske vlade za pobijanje komunizma — Sprejem zakona o zaščiti države

Helsingfors, 4. julija d. Ostavka finske vlade je bila že dalj časa pripravljena zaradi vedno ostrejših sporov med komunisti in meščanskimi sloji. Početki te borbe segajo daleč nazaj do ustanovitve finske države, ko so finski komunisti s pomočjo ruskih boljševikov organizirali komunistično vstajo, ki je privedla do ene najbolj strašnih državljanskih vojn, v kateri pa so končno komuniste premagali meščanski elementi. Po nastopu nacionalistične vlade, ki ji je predsedoval predsednik Vasa, se je pričelo trebljenje komunistov, ki je trajalo vse do današnjih dni. Finsko meščanstvo se je neusmiljeno maščevalo za komunistična zločinstva.

Ta smotrena protikomunistična politika je imela dokaj vidnih uspehov. Socialisti so se popolnoma odpovedali zvežam s komunisti, ter se odločno po-

stavili v obrambo države in ustave. Komunistična stranka je bila že pred nekaj leti prepovedana ter je njen vpliv minimalen.

Novo protikomunistično gibanje, ki se je pričelo poslednje čase v Finski, ima svoj izvor v provinci Osterbotten. Na pobudo poslancev te province je bil izdelan načrt zakona za zaščito države, ki prepoveduje vsako kakršnokoli komunistično akcijo in izdajanje komunističnih listov ter razveljavlja vse komunistične mandate v poslanski zbornici in samoupravnih zastopih. Pri glasovanju o tem zakonu je vlada podala ostavko, da bi na ta način omogočila sestavo koncentracijske meščanske vlade, ki bo povedla najostrejšo borbo proti komunistom s pomočjo sprejetih zakonov.

Sprava med Karolom in princeso Heleno

Ločitev zakona bo razveljavljena, nakar bo postala princesa Helena kraljica in se udeležila kronanja kralja Karola

Bukarešta, 4. julija, s. »Lupta«, ki je običajno dobro poučena o zadevah na dvoru, prinaša naslednje poročilo o spravi med kraljem Karolom in njegovo soprogo Heleno: »Kralj Karol se je udeležil večerje na gradu Controceni, pri kateri so bili navzoči tudi kraljica, princ Nikolaj in prestolonaslednik Mihail. Kraljica in prestolonaslednik sta nato odstopala na letno bivanje na grad Sinajo, kamor jima bo sledil kralj v osmih ali desetih dneh. Pred tem bo kralj počakal, da bo razveljavljena ločitev zakona, o čemer bo padla odločitev pred apelacijskim sodiščem v Bukarešti. Prošnja je bila že izročena sodišču in pričakovati je, da bo tekom prihodnjega tedna rešena. Kralj Karol

je imel zaradi tega vprašanja daljša posvetovanja z dvema odličnima rumunskima pravnikoma.«

Bukarešta, 4. julija, g. Po svetu razširjene govorice o povratku ge. Lupescu v Rumunijo ne odgovarjajo dejstvom. Res je ravno nasprotno, da je akcija za spravo med kraljem Karolom in princeso Heleno že skoro zaključena. Apelacijsko sodišče v Bukarešti bo že tekom prihodnjega tedna na podlagi svoječasne protokolirane izjave bivšega prestolonaslednika, da na ločitev ne pristane, izrekel razveljavljenje ločitve. Princesa Helena, ki ima že naslov Velikanstva, bo postala s tem kraljica. Svečanosti ob kronanju se bo kraljevska dvojica udeležila že skupno.

Državni tožilec kroti poljsko opozicijo

Na zahtevo vlade je 33 opozicijskih poslancev obtoženih zaradi protidržavnega delovanja — Ogorčenje opozicije

Varšava, 4. julija s. Na odredbo vlade je državno pravništvo v Krakovu dejansko obtožilo glavne sklicatelje krakovskega kongresa opozicijskih strank. Prizadetih je 33 poslancev, katere državno pravništvo obtožuje zaradi protidržavnega delovanja in motenja javnega mira. Pri tem se sklicuje na staro določbo avstrijskega kazenskega zakonika, ki določa za slične prestopke 1—5 let ječe. Kot pozajo, da bo uvedeno postopanje končalo z obsodbo, bo treba, da bo Sejm prizadete poslance izročil sodišču. Zdi pa se, da se bo vlada le s težavo odločila za sklicanje Sejma, ki naj bi potem razpravljal o tej izročitvi.

Opozicija je sprejela ta odlok vlade z ogromnim ogorčenjem, ki mu dajejo duška opozicijski poslanci na shodih in v listih, kjer ogorčeno napadajo vladno ter jo opozarjajo, naj se v poslednjem hipu stremi ter ubere druga pota, če ne misli prirediti države do državljanske vojne.

Obtoženi poslanci so sklenili, da se ne bodo prijavili k zaslišanju in da bodo odklonili vsako pojasnilo o motivih

sklicanja krakovskega kongresa. Med obtoženimi poslanci so ugledne politične osebnosti, kakor bivši ministrski predsednik Witos, dalje bivši podpredsednik vlade Thugut in voditelji delavske socialistične stranke, poslanci Barlicki, Niedzialkowski in Zulawski ter voditelj krščanske demokratične stranke Chadzinski.

Vlada grozi, da bo v slučaju, če bi Sejm odklonil izročitev teh poslancev, tega razpustila, razpisala nove volitve ter aretirala vse obtožene poslance.

Varšava, 4. julija g. Posebna komisija pravosodnega ministrstva je odpotovala v Krakov, da sodeluje pri kazenski preiskavi proti opoziciji. V prostorih socialističnega lista »Naprzod« in socialističnega Delavskega doma v Krakovu, sta bili izvršeni hišni preiskavi, pri katerih je policija zaplenila številne izjave prepovedane krakovske resolucije. Razen tega je našla seznam članov socialistične milice. Zastopniki levičarske opozicije in centruma se bodo v kratkem sestali, da bodo sklepali o nadaljnjih ukrepih v borbi proti vladi.

Novi nacijsionalistični izgredi v Porenju

Divjanje narodnih socialistov proti renskih mestih — Intervencija separatistom v izpraznjenih francoske vlade v Berlinu

Berlin, 4. julija g. Kakor v Mainzu, tako so se ponovili danes težki izgredi proti separatistom tudi v Wiesbadenu in Frankentalu.

V Wiesbadenu, kjer je bil sedež separatističnega pokreta, je v pretekli noči več sto oseb pod vodstvom mladih ljudi na motociklih izropalo in popolnoma razdejalo stanovanja in trgovine bivših separatistov v raznih delih mesta. Dasi so bile varnostne oblasti takoj pozvane na pomoč, se jim vendarle ni posrečilo ujeti storilce, niti preprečiti ogromne škode, ki so jo povzročili. Policijski predsednik v Wiesbadenu je takoj zahteval policijska okrožja iz Frankfurta, ki so prispela tekom današnjega dneva v mesto in takoj prevzela varnostno službo.

Tudi v predmestjih Mainza so se ponovili izgredi proti separatistom, vendar niso bili težjeja značaja. Kakor izve »Berliner Tageblatt«, bodo imeli ob-

žalovanja vredni dogodki v Mainzu in drugih mestih Porenja diplomatske posledice. Nemčija je namreč v Haagu podpisala amnestijsko pogodbo, po kateri mora ščititi bivše separatiste pred morebitnim preganjanjem. V političnih krogih računajo, da bo francoska vlada zaradi zadnjih dogodkov v Porenju posredovala pri državni vladi v Berlinu.

Köln, 4. julija s. Semkaj je prispelo 80 nemških sportnih letalcev, ki bodo jutri in pojutrišnjem leteli pri »Poletu osvoboditve nad Porenjem« ter s tem v okviru III. nemškega vztrajnostnega poleta manifestirali za izpraznjene nemške kraje. Poleta se bo udeležil tudi zrakoplov »Groß Zeppelin« in največje suhozemsko letalo »W 2000«.

Venizelos na dopustu

Atna, 4. julija. AA. Predsednik grške vlade Venizelos je odpotoval na odmor za nekoliko dni na otoke Egejskega morja.

SMERNICE DRŽAVNE POLITIKE

Zgodovinska seja ministrskega sveta — Ravna jugoslovenska pot vlade in vse javne uprave — Nacijsionalna misija banskih svetov — Sokolski pokret je del državne politike

Beograd, 4. julija, M. Danes popoldne od 17.30 do 19.30 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika generala Petra Živkovića. Seji so prisostvovali vsi ministri razen ministra Neudorferja, ki je bolan.

Na seji je ministrski predsednik podal obširno poročilo o splošnem političnem položaju, poudarjavajoč neosnovanost vseh onih vesti, ki se širijo zlonamerno, češ da se pripravljajo neke izjemne. Naglašal je potrebo iskrenega in složenega dela v izvajanju velikih nalog, ki še čakajo vlado.

Vsi člani vlade so se popolnoma strinjali s pravcem naše nacionalne in državne politike, kakor tudi z direktivami za delo, ki jih je podal ministrski predsednik. Ti sklepi in načeta se glase:

Državni in nacionalni program je določen novemu režimu z dvema zgodovinskima činoma Nj. Vel. kralja, ki tvorita osnovo državnega in nacionalnega življenja in razvoja kraljevine Jugoslavije. To sta:

1. Manifest z dne 6. januarja 1929., ki se mora vzeti v celoti i po motivih i po težnjah. Noben del tega manifesta se ne more izvajati tako, da bi se drugi del opustil. V njem je izrečena zadnja beseda o starem sistemu uprave. Starega ne moremo in ne smemo več, iščemo nove metode in krčimo nova pota.

2. Zakon z dne 3. oktobra 1929. Etnični in etični sistem našega zgodovinskega in nacionalnega razvoja je definitivno določen z imenom kraljevine, ki je bilo navdušeno sprejeto od vsega našega naroda. Administrativna razdelitev kraljevine na banovine je presekala za vedno zgodovinske meje, te ovirajo nacionalnega formiranja in razvoja ter ustvarila banovine, močne in za življenje usposobljene upravne in gospodarske edince. S tem zakonom je postavljeno absolutno načelo: eden narod, ena nacionalna zavest. Spoštovanje plemenskih imen in tradicij je vsem vzvišeno, ima pa vedno služiti razvoju nacionalne sinteze in edinstva. Plemenske zastave naj v pletetju pripadajo prošlosti, nacionalna bodočnost pa hoče samo jugoslovensko nacionalno trobojnico.

Na osnovi teh dveh činov in znane zgodovinske izjave Nj. Vel. kralja, ki je v idejni in organski zvezi z njima, izhajajo imperativno naslednji sklepi in direktive dela kraljevske vlade, čije delo mora biti jasno določeno in homogeno v pojmovanju poedinih glavnih vprašanj ter čvrsto in sigurno v konsekvencah izvrševanja vladne politike in akcije.

Osnovno načelo sedanjega režima izključuje politične stranke in sodelovanje njihovih predstavnikov v državni upravi, ker je neoporečno dejstvo, da je znano delovanje političnih strank spravilo v vprašanje ne samo življenjske in gospodarske interese naroda in države ter vsakega posameznika, marveč tudi resno ogrožalo državno in narodno edinstvo. S takim delom so politične stranke izgubile pravico do obstoja. One ne obstojajo več in se s svojimi strankarskimi cilji ne morejo nikdar več povrniti.

Predsednik kraljevske vlade je osredotočil delo vseh ministrov in skrbi za sistematično izvrševanje državnega programa. Njegova pravica in dolžnost je, da se zavzema za to, da vsi ministri upravljajo svoje resore po izdanih navodilih in v medsebojnem skladu. Nj. Vel. kralj po svoji uvidenosti in po svojem zaupanju imenuje ministre kot šefe posameznih panog državne uprave. Ministri stopajo v vlado kot poedinci, ne pa kot strankarski ljudje, ali pa kot predstavniki kake plemenske, verske ali politične skupine. Ministri upravljajo svoje resore in izvršujejo stavljenе jim naloge, ravnavajo se pri tem izključno po interesih nacionalne in državne celine in zavedajo se, da mora biti zakon enak za vse in da se interesi posameznikov, pokrajin in plemen morajo podrediti interesom celine.

V tem cilju so ministri dolžni skrbeti za to, da se njim podrejeni državni organi niti v službi, niti v privatnem življenju ne pregreše proti svoji javni funkciji ter da iskreno in vdano stoje v službi jugoslovenske misli, državne ureditve in sedanjega reda.

Zaradi čim boljše in cenejše uprave se mora gledati na racionalizacijo in na eksperimentalno administracijo potom dekoncentracije. Posebno pozornost se mora posvečati izbiri in napredovanju

uradništva, ki mora biti popolnoma vdan interesom nacionalne in državne celine. Postavlja se kot kategorična zahteva državne politike, a v državni in javni službi ni mesta za uradnike in funkcionarje, čijih službeno delo in držanje ni v skladu s temi načeli. Vse uradniške stanovske organizacije morajo prilagoditi svoje delovanje nacionalnim interesom in nositi jugoslovensko obeležje.

Vera uradnika ne more biti ovira za njegovo imenovanje in funkcijo širom vse kraljevine.

Administrativna razdelitev na devet banovin je definitivna. Njihova administracija se mora popolnoma izvesti in razvijati, da bi se banovine čim prej in čim bolj usposobile kot upravne in gospodarske edince.

V skladu s postavljenimi načeli se od banskih svetov in njihovih članov pričakuje in zahteva, da bodo iskreni in vdani pomočniki jugoslovenske nacionalne in državne politike v banovinah poleg izvrševanja določenih jim dolžnosti.

Dokler sedanji sistem uprave v občinih še traja, je neobhodno potrebno izvršiti revizijo dela in osebne sestave vseh občinskih uprav, da bi čim boljše odgovarjale potrebam naroda in splošni državni politiki, kakor tudi zaradi priprav za moderen in primernejši sistem občinske uprave.

Zveza Slovenije z morjem

Sušak, 4. julija. n. V nedeljo 6. t. m. se bo vršila na inicijativno sušaškega župana dr. Ružiča konferenca zastopnikov gospodarskih krogov iz savske in dravske banovine, na kateri se bo razpravljalo o pospešitvi dela za zgradbo železniške proge, ki bi spajala Slovenijo s sušaško luko. Strokovno poročilo za to konferenco je sestavil pomočnik direktorja ljubljanske železniške direkcije inž. Klodič, ki je tudi avtor načrta za zgradbo te železnice. Konferenca se bodo udeležili med drugimi podban dravske banovine dr. Pirkmajer, podban savske banovine Stojanović, zastopniki ministrstva trgovine in prometnega ministrstva ter zastopniki zagrebške in ljubljanske zbornice za TOI. V soboto ob 6. popoldne se bo vršila na Sušaku predkonferenca. Delegacija iz Ljubljane bo prispela na Sušak v nedeljo zjutraj v dveh posebnih vagonih.

Jugoslovenska pomoč francoskim poplavljenjem

Beograd, 4. julija. r. Včeraj je glavni odbor za zbiranje prispevkov za poplavljenec v Franciji izročil francoskemu poslaniku g. Dardu ostankе doslej nabranih prispevkov, s čemur je bila ta akcija zaključena. Skupno je bilo v Jugoslaviji nabranih za francoske poplavljenec 3 milijone Din, 6570 frankov in 40 drahem. Skupno s prispevki, ki jih je zbralo uredništvo beograjske »Politike« je Jugoslavija prispevala za francoske poplavljenec 3 in pol milijona. Poslanik Dard se je odboru v imenu francoske vlade iskreno zahvalil za trud in poštovanost, ki jo smatra za nov dokaz iskrene prijateljstva Jugoslavije do Francije. Od zbranih prispevka je bilo določenih 200.000 Din za podporo Pomladka Rdečega Kriza, ostali znesek pa se bo vporabil za obnovu opustošenih krajev na ta način, da se bo zgradilo več vasi v jugoslovenskem stilu kot trajen spomin na poštovanost jugoslovenskega naroda. Razen tega bo osnovan poseben fond za to, da bosta mogla vsako leto dva francoska dijaka prebiti počitnice v Jugoslaviji.

Zakon o kaznilniških upravnikih

Beograd, 4. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o plačah in ostalih dohodkih upravnikov in namestnikov upravnikov kaznilniških zavodov.

§ 1. Upravniki in namestniki upravnikov kaznilniških zavodov, ki so prej bili sodniki, imajo čin, plačo in ostale dohodek in to upravniki kot sodniki okrožnih sodišč, namestniki upravnikov pa kot tajniki apelacijskih sodišč. Za pokojino veljajo zanje odredbe čl. 19 zakona o sodnikih rednih sodišč z dne 8. januarja 1929. Plačila leta na položaju kaznilniških zavodov se jim računajo za napredovanje enako kakor sodnikom sodna leta. Prevedbe bodo pričele dne 1. avgusta 1930 v skladu s predpisi čl. 54 zakona o sodnikih rednih sodišč.

§ 2. Zvišane plače in ostali dohodki upravnikov kaznilniških zavodov in namestnikov upravnikov po prejšnjem paragrafu se bodo izplačale do konca tega proračunskega leta iz prihrankov rednih proračunskih partij in postavk proračuna za leto 1930-1931 za ogebane dohodke opojna kaznilnic.

Od osnovne šole do univerze mora biti pouk izvajan strogo v jugoslovenskem navicinalnem duhu s spoštovanjem omladine do nacionalne zgodovine in kulture in njeno globoko vero v napredek in bodočnost Jugoslavije. Učno osobje mora v popolnosti odgovarjati po svojih sposobnostih in kvalifikacijah tem postavljenim nalogam.

Z zakonom z dne 6. decembra 1929 je bil ustanovljen Sokol kraljevine Jugoslavije, ki mora s svojim integralnim nacijsionalnim značajem pokriti vse slične dosežanje plemenske in verske organizacije. Razvoj Sokolstva v širokih masah naroda, kjer ima Sokol svojo kulturno in prosvetno misij, postaja del programa državne politike, ki se mora izvesti brez zastoja.

Država je dolžna omogočiti priznanjem veroizpovedim popolno moralno mislijo in samostojen razvoj ter enakopravnost, da bi odgovarjale svojim visokim nalogam ter da bi se po svoji dolžnosti odzvale zaupanju in iskreno sodelovale v nacionalnem življenju države, izogibajoč pa se vedno in povsod vsake politične akcije in političnega udejstvovanja v kateremkoli pogledu. Vsaka kulturna, humanana in gospodarska akcija, v kolikor ni v državnih rokah, bo našla ob vsaki priliki pomoč s strani države, če ni naperjena proti državi politiki in jugoslovenski nacionalni misli.

Iz sodne službe

Beograd, 4. julija. p. »Službene Novine« objavljajo ukaz o napredovanju v sodni službi. Med drugimi so napredovali v 3. a/I dr. Avgust Munda, namestnik viš. drž. tožila v Ljubljani, nadalje Albert Levčnik, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, v 3/I Vilko Lavrenčak, namestnik drž. tožila v Ljubljani, v 5/I pa Metod Komotar, sodnik sreskega sodišča v Murski Soboti. — Na lastno prošnjo je upokojen sodnik okrož. sodišča v Ljubljani Oton Vidic.

Ljubljanski montanisti na ekskurziji po ČSR

Praga, 4. julija. g. Na Češkoslovaško je prispelo pod vodstvom prof. Kopylova 15 slušateljev montanističnega oddelka ljubljanske univerze, ki so včeraj obiskali ostravsko-karvinski premogovni revir. Nato so si ogledali danes železarno v Vitkovcih ter montanske naprave severne železnice. V Ostravi so posebno prisrčno pozdravili ravnatelja inž. Kropača, ki je bil do prejšnjega ravnatelja rudnika v Idriji in pozneje profesor v Ljubljani ter je sedaj ravnatelj rafineriji nafte v Kbelyju na Slovaškem.

Podaljšanje železniških legitimacij za državne uslužbence

Beograd, 4. julija. AA. Minister prometa je s svojim sklepom G. D. 55.033, z dne 3. t. m. podaljšal veljavo sklepa G. D. 46.513-30 z dne 31. junija t. l. do 1. avgusta t. l., ker radi tehničnih poškodb ni bilo mogoče izdati državnim uslužbencem predpisanih legitimacij za polovico vožnje na železnicah in državnih parnikih. Poedine pristojne oblasti bodo izdajale kot do zdaj tudi nadalje potrdila.

Visoko odklikovanje novega muslimanskega verskega poglavarja

Beograd, 4. julija. AA. Nj. Vel. kralj je z ukazom dne 28. junija t. l. odklikoval z redom Belega orla II. reda reis ul ulemo Maglajlića aHdži Safeta Ibrahima.

Samomor Slovenke v Zagrebu

Zagreb, 4. julija n. Danes dopoldne je izvršila samomor 30 letna delavka tovarne »Union« Pavla Juričeva, rodom iz Slovenije. Vrgla se je pod vlak, ki jo je popolnoma razmesaril. V pismu, ki ga je zapustila, pravi, da ni nihče kriv njene smrti. Vse življenje je bila vedno nesrečna in zato se je odločila za smrt. Njeni znanci pripovedujejo, da je živela v veliki bedi, vrhu tega pa je bila skoro vedno bolehalna.

Senzacionalen proces

Zagreb, 4. julija n. Po dvodnevni razpravi, ki je vzbujala v Zagrebu pozornost, kakor svoječasnno sloviti proces proti Prpiću, je bila danes razglašena razsodba v procesu proti Josipu Franku, iz ugledne zagrebške rodbine, ki je bil obtožen zaradi roparske umora. Dne 4. aprila je zvalil v svojo pisarno inkasanta neke zagrebške tverdi ga na napadel s sekiro, hoteč mu oropati 60.000 Din. Frankl je bil obsojen na 12 let robije, razen tega pa bo moral odsedeti še pol leta zapora, na katerega je bil pred dvema letoma pogojno obsojen zaradi nekih goljufij. Frankl je obsodbo sprejel.

ZAKON O UNIVERZAH

Včera podpisani zakon je stopil takoj v veljavo - Obsežna avtonomija univerz - Nepremestljivost profesorjev - Položaj in prejemki univerzitetnega osebja

Beograd, 4. julija p. Današnje »Službene Novine« objavljajo zakon o univerzah, ki stopi z današnjim dnem v veljavo. O glavnih določbah novega zakona smo poročali že včeraj, danes pa posnemamo še nekatere važnejše podrobnosti določbe. Zakon naglašja, da predstavljajo univerze najvišjo prosvetno ustanovo za strokovno izobrazbo, za gojitve znanosti in za izgraditev nacionalne kulture. Univerze so avtonomna telesa, ki vrše svoje naloge potom svojih organov pod vrhovnim nadzorstvom prosvetnega ministra. Univerze so pravne osebe, ki lahko sprejemajo darila, zapuščine in ustanove. Fakultete in katedre, ki bi se osnovali iz kakih daril ali zapuščin, se lahko imenujejo po dotičnem dobrotniku. Univerze obstojajo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Posebni nazivi univerz, kakor je n. pr. univerza Nj. Vel. kralja Aleksandra v Ljubljani se podeljujejo na predlog prosvetnega ministra s kraljevim ukazom. Kot fakultete beograjske univerze obstojata pravna fakulteta v Subotici in filozofska v Skoplju.

Beograjska univerza ima 6 fakultet: filozofska, pravno, pravoslavno bogoslovno, medicinsko s farmaceutsko, tehnično in poljedelško-šumarsko.

Zagrebska univerza ima 7 fakultet: filozofska, pravno, katoliško bogoslovno, medicinsko, veterinarsko, tehnično in poljedelško-šumarsko.

Ljubljanska univerza ima 5 fakultet: filozofska, pravno, katoliško bogoslovno, medicinsko in tehnično. Medicinska fakulteta bo imela do nadaljnjega samo štiri semestre.

Učno osebje univerz

tvorijo redni in izredni profesorji, docenti, privatni docenti, honorarni profesorji, honorarni učitelji, lektorji in učitelji večšin. Profesorji imajo lahko po potrebi tudi svoje asistente.

Za rednega profesorja se lahko imenuje samo priznani znanstvenik ali po razpisnem natečaju one osebe, ki jih izvoli univerzitetni senat in ki so poleg svoje doktorske diplome s svojim znanstvenim delom dokazale, da obvladajo dotično stroko, za katero so izvoljene. Izredni profesorji lahko postanejo redni profesorji tudi izven natečaja, so si s kakim novim delom pridobili znanstveno kvalifikacijo za rednega profesorja. V tehnični in poljedelško-šumarski fakulteti lahko doktorsko diplomo nadomesti izpričevalo o strokovnih izpitih, če ima njihovo znanstveno delo posebno strokovno vrednost.

Redne in izredne profesorje voli fakultetni svet, njihovo izvolitev pa potrdi ali zavrne univerzitetni senat. Za izvolitev je potrebna večina glasov skupnega števila rednih profesorjev dotične univerze, za izredne profesorje pa večina glasov skupnega števila rednih in izrednih profesorjev. Vsaka izvolitev se mora predložiti prosvetnemu ministru v odobritev. Profesorji se nastavlajo s kraljevim ukazom, si pridobijo z imenovanjem takoj stalnost in so nepremestljivi v državni službi.

Docenti se nastavlajo na podlagi natečaja po izvolitvi fakultetnega sveta na predlog profesorja dotične stroke. Za docente se lahko postavijo osebe, ki imajo doktorsko diplomu in o kateri smatra fakultetni svet na podlagi njihovih objavljenih znanstvenih del, da bodo mogli poučevati v svoji panogi.

Privatni docenti se postavljajo po lastni motivaciji prošnji na podlagi izvolitve fakultetnega sveta. Imeti morajo kvalifikacijo, predpisano za docente. Po petih letih dociranja se morajo podvreči ponovni volitvi.

Za lektorje se postavljajo na podlagi natečaja osebe s fakultetno ali višjo stroko izobrazbo. Vsaka tri leta se volijo na novo. Če niso izvoljeni, se stavijo na razpoložanje ministrstvu prosvete.

Za višje univerzitetne učitelje večšin, ki se postavljajo na podlagi natečaja, je predpisana srednješolska strokovna izobrazba in učiteljski izpit.

Asistenti so lahko razvrščeni kot volonterji in kot dnevničarji. Imeti morajo fakultetno izobrazbo. Izvoli jih fakultetni svet, potrebna pa je odobritev univerzitetnega senata. Vsaka tri leta se volijo na novo. Asistenti, ki še nimajo državnega strokovnega izpita, ga morajo položiti najkasneje v roku treh let.

Honorarni profesorji lahko postanejo bivši univerzitetni profesorji.

Nepremestljivost profesorjev

Redni in izredni profesorji ne morejo biti premeščeni v drugo službo, na drugo univerzo ali na drugo fakulteto ali sploh na drug položaj, brez svojega pristanka. Redne in izredne profesorje lahko prosvetni minister odstavi samo v primerih, da to predlaga univerzitetni senat zaradi oslabelosti, ki jim onemogoča držanje rednih predavanj, kar mora ugotoviti zdravniška komisija, ali pa v primerih, da so se s svojim javnim ali privatnim življenjem onemogočili. Za tak predlog je potrebna dvetretjinska večina celokupnega števila profesorjev dotične univerze. Profesorji, ki so dokončali 65. leto starosti, lahko z odobrenjem prosvetnega ministra ostanejo v službi še do 70. leta.

Administrativne posle

vrši univerzitetni tajnik, ki mora imeti univerzitetno izobrazbo. Na univerzah, ki imajo nad 3 tisoč slušateljev, se lahko nastavi še pomožni tajnik. Poleg strokovnega izpita mora imeti univ. tajnik najmanj 12 let efektivne državne službe. Pritičejo

mu prejemki izrednega profesorja. Pomožni tajnik mora imeti pravno fakulteto, državni strokovni izpit in najmanj pet let državne službe, pritičejo pa mu pristojbine fakultetnega tajnika I. kat. Za ostalo pisarniško osebje je predpisana srednješolska izobrazba, v ostalem pa veljajo zanje določbe uradniškega zakona.

Napredovanje profesorjev in drugega osebja

Redni in izredni profesorji, docenti, višji učitelji večšin, razvrščeni asistenti, tajniki, upravni knjižničarji in univ. tajnik snadajo v prvo uradniško kategorijo. Redni profesorji se postavljajo s položajem in plačo uradnikov 2. l. ter napredujejo po štirih letih univerzitetne službe v skupino 2a.

Izredni profesorji, tajniki univerz in upravni knjižničarji se postavljajo v 4. l. ter napredujejo po štirih letih univerzitetne službe ali po 17 letih državne službe v 4a, z osmimi odnosno 21 letih državne službe v 3 in po 12 odnosno 25 letih državne službe v 3a skupino.

Docenti se postavljajo v 6. l. in napredujejo po štirih letih v 5. l. po nadaljnjih petih letih v 4. l. po nadaljnjih štirih letih v 4a in po nadaljnjih petih letih v 3. skupino. Višji učitelji večšin, pomožni tajniki in tajniki fakultet napredujejo po določbah uradniškega zakona.

Prejemki

Položajne plače znašajo v 4a 18.000, v 3a 39.000 in v 2a 45.000 Din letno. Ostale pristojbine, kakor sta: hrana, rodbinske doli, klade in draginske doli, jim pritičejo po določbah uradniškega zakona.

Učitelji večšin in lektorji brez fakultetne izobrazbe imajo plače, enake srednješolskim učiteljem. Asistenti in dnevničarji dobijo plačo, ki jim jo odmeri univerzitetna uprava, volonterji morajo služiti brez plače, vendar pa se jim doba šteje v poznejšo državno službo.

Univerzitetni profesorji in ostalo tehnično osebje I. kat. prejema še posebej določene plače, ki znašajo za skupino 2a 3100, 2 - 2700, 3a - 2120, 3 - 1720, 4a - 1320, 4 - 6 po 920, 7 in 8 po 520 ter za 9. skupino 200 Din mesečno.

Administrativnemu in tehničnemu osebju II. kat. pritičejo doli, klade v znesku 300

Revolucija v Boliviji

Časopisna kronika je zabeležila kratke vesti, da je v Boliviji izbruhnila in zmaga revolucija. Ta našemu občinstvu najbrž malo znana država leži v sredini Južne Amerike med Brazilijo in Argentino in se geografsko deli v dva ločena dela, v visoki plato, ležeč 3000 m nad morjem, kjer so Evropci zelo redki in je zemlja za kmetijstvo večinoma neugodna, ter v nepregledno, pol tropično močvirnato dolino, ki se razteza od podnožja visokogorja Andov do meje Brazilije, Paragvaja in Argentine. Prebivalstvo tvorijo v veliki večini avtohtoni Indijanci, civilizatorično in kulturno zelo zaostali, kakih 15 odstotkov je mešanec in le 5 % je čistokrvnih Špancev. Politiko vodi meščani ali »cholos«, kakor se v Boliviji imenujejo, čisti belci pa se večinoma bavijo s trgovino ter z raznimi duševnimi pokliči.

Glavna pridobitna panoga bolivijskega gospodarstva je kositrova industrija, ki pa je sedaj v velikih nepravilnih zaradi slabih cen kositra na svetovnem tržišču. V manjši meri pridobivajo v Boliviji tudi srebro, baker, antimon in svinco, a tudi vse te rude so v ceni zelo padle. Na ozemlju Chaco, za katerega se priprata Bolivija in Paragvaj, so tudi petrolejska ležišča, ki so privabila severne Američane, da so začeli vrtati za vrelci in so polagoma dobili v zakup pod zelo ugodnimi pogoji ogromne predele. Američani tudi pritiskajo na Bolivijo in Paragvaj, naj uredi čisto svoje medsebojno razmerje, ker njihovi interesi zahtevajo v teh krajih red in mir, posebno še, ker se bavijo z mislijo napeljati čez to ozemlje petroleške cevi do reke Paragvaja, najbližje in največje prometne žile, ki veže Bolivijo z zunanjim svetom.

Gospodarski in finančni položaj Bolivije ni posebno rožnat. Prometne zveze so zelo primitivne ali jih pa sploh ni. Zato trpi prebivalstvo kljub ogromnemu in redko naseljenemu ozemlju čisto pomanjkanje življenjskih potrebščin. Pakčevanje obresti za inozemska posojila požre skoraj polovico državnega proračuna, ki ga krijejo največ z izvozno carino na kositrno rudo. Ker je dežela gospodarsko skoraj že razvita, ne dela vlada nobenih težav tujemu kapitalu in kakor povsod v Južni Ameriki, dobivajo tudi v Boliviji zlasti Zedinjene države od dne do dne dominantnejšo pozicijo.

Ustavno je Bolivija republika in kakor v vseh ameriških španskih državah, je tudi tukaj borba za predsedniško mesto vedno zelo ostra in strastna. Revolucija leta 1920, je prinesla na površje dr. Saavedro, ki je vodil usodo države do leta 1926, ko so se vršile nove volitve, ki pa niso izpadle po Saavedrovih računih. Zato je ta volitve kratkoma razveljavil in pozval iz pregnanstva prejšnjega predsednika dr. Silesa, ki naj bi bil na predsedniškem mestu do leta 1930., ko bi Saavedra la-

v 3. skupini 450 v 2. in 600 Din mesečno v 1. skupini.

Foleg teh posebnih doli, klade imajo rektorji mesečno 3000 Din, dekani pa 1000 Din doli, klade, upravni knjižničarji, seminararji in laboratorijarji pa 500 Din mesečno.

Za pridobitev pravice do pokojnine veljajo doli, klade uradniškega zakona. Od posebnih doli, klade se vrste po 20 letih službe v penzijo 50 odstotkov, po 25 letih 60, po 30 letih 70 in po 35 letih 100 odstotkov doli, klade v višini, ki jo je užival v času upokojitve.

Privatni docenti ne dobivajo za svoja predavanja nikakih nagrad.

Redni slušatelji univerz

so lahko absolventi gimnazije, realne gimnazije ali realke s položeno veliko maturi. Fakultetske uredbe doli, klade, ali so za sprejem na posamezne fakultete potrebni za posredne srednje šole dopolnilni izpiti. Dijaki, ki nimajo pogojev za redne slušatelje, se z odobritvijo fakultetnega sveta lahko vpšejo kot izredni slušatelji. Slušateljem, ki so študirali na inozemskih univerzah, se lahko priznajo vsi ali posamezni semestri, absolvirani na tujih univerzah.

Redni pouk traja na vseh univerzah v zimskem semestru od 25. septembra do 15. februarja, v poletnem semestru po od 1. marca do 30. junija.

Glede organizacije univerzitetnih knjižnic, ki morajo obstojati na vsaki univerzi poleg specialnih fakultetnih knjižnic, bo izdan poseben zakon.

Prehodne odredbe

določajo, da dobe redni in izredni profesorji ter docenti, ki imajo že nad pet let univerzitetne službe, stalnost z objavljenjem tega zakona brez posebnih formalnosti in da bodo prevedeni po tem zakonu v roku enega meseca, ostalo učno osebje pa se mora v roku enega meseca po objavi tega zakona podvreči novi volitvi. Učitelji večšin, ki imajo že 15 let službe, se prevedejo za višje učitelje večšin in napredujejo po določbah tega zakona. Fakultetni tajniki brez fakultetne izobrazbe, ki imajo že 20 let službe obdrže svoje položaje.

Z objavljenjem tega zakona se ukinejo doli, klade o posebnih doli, kladah univerzitetnega učnega osebja z dne 3. julija 1926 in pritičejo doli, klade po tem zakonu.

hko zopet sam kandidiral. Ustava namreč ne dovoljuje, da je ena in ista oseba dvakrat zaporedoma predsednik republike.

Ko je pa Siles dobil državno oblast v roke, je izigral Saavedro in druge svoje prejšnje prijatelje, jih pregnal iz države ter začel vladati po svoji volji. Proglasil je obsedeno stanje in uvedel strogo cenzuro, tako da je bila vsaka opozicija nemogoča. Pri tem ga je podpirala brezhibna vohumska organizacija in kdor si je dovolil le malo kritiko proti režimu, je bil prognan v kak samoten in nezdrav kraj, odkoder so se le redki vrnili. Predsednik se je opiral na močno in urejeno vojsko pod vodstvom nekdanjega pruskega generala Knudta, ki je našel sredi Amerike po vojni svojo novo domovino. Bil si je tako svest svoje moči, da je letos maja meseca, ko bi bil moral razpisati nove predsedniške volitve, ukinil ustavo, odgodil volitve na nedoločen čas in izdal poseben zakon, ki mu je podeljeval diktatorsko oblast.

Tedaj pa je bilo vročokrvnih Bolivijcem le preveč. Zavrelo je v vojski, kjer so emigranti že leta in leta netili upor in častniki so izdali proglas na narod in vojsko, v katerem so pozivali prebivalstvo, naj vrže Silesa in njegovo kamarijo. Večji del armade se je pridružil vstašem, general Kundt, ki se je postavil v bran revolucionarnim četam, pa je bil popolnoma poražen in je plačal z življenjem svojo zvestobo do Silesa. Siles sam se je zatekel na ameriško poslanstvo, kjer čaka ugodne prilike za beg v tujino, med tem ko se triumfalno vračajo iz emigracije od njega izgnani politiki in obljubljajo narodu svobodo, ki mu jo je Siles ugrabil.

Papež odlikoval dr. Schobra

Dunaj, 4. julija. AA. Papež je odlikoval avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schobra z velikim križem Pijevega reda. Dr. Schobra je bil v Vatikanu kardinal Pacelli je izjavil avstrijskemu poslaniku pri Vatikanu dr. Kohlrusu, da je papež s tem odlikovanjem želel priznati zasluge dr. Schobra za osiguranje svetovnega mira.

Gozdni požari na Švedskem

Stockholm, 4. julija. AA. V severni Švedski je izbruhnil v tamošnjih gozdovih ogromen požar. Skodo cenijo na nekoliko milijonov švedskih kron.

Voz treščil v reko

Lerida, 4. julija. s. Voz s sedmimi osebami je padel v reko. Pet oseb je utonilo, dve pa so v zadnjem hipu rešili. Nesreča se je pripetila, ker so se splašali konji ter potegnili za seboj voz v reko.

Costes in Bellonte bosta letela preko Oceana

Pariz, 4. julija. d. Znana francoska letalca Costes in Bellonte, ki sta že leto dni v največji tajnosti pripravljala polet iz Pariza v Zedinjene države, sta včeraj izjavila, da bosta napravila s svojim letalom 15-urni poizkusni polet v Ameriki bodo oba letalca svačeno. Letalo je opremljeno za polet do milij.

Tragična smrt dveh ljudi v Kolpi

Usodno bledenje globoke vode — Brezupno reševanje — Žena v mrtvašnici, mož na povratku iz Amerike

Metlika, 4. julija. Zaradi silne vročine, ki je zavladovala zadnje dni, je tudi pri nas kopalna sezona na višku. Vse, kar le more, hiti v objem hladnih valov Kolpe, ki pa je danes zahtevala, žal, svojih prvih dveh letošnjih žrtvi. Popoldne okrog 14. sta utonila gospa Marija Ivanetičeva in na dopustu se mudeči mornar Jože Plut.

Imenovana sta se po kosilu šla skupno kopat. Na zelo plitkem mestu sta prekoračila strugo in splezala na mali otok sredi Kolpe. Dočim je Kolpa na eni strani otoka zelo plitka, je na drugem koncu do 5 metrov globoka in zelo deroča. Plut in Ivanetičeva sta hotela na tem mestu priti tudi na nasprotno obalo reke, Ivanetičeva, ki ni znala plavati, se je začela kmalu potapljati. Plut, ki je star mornar in izborni plavalec, ji je skočil takoj na pomoč, vendar pa se ga je potapljajoča Ivanetičeva tako oklenila, da je ni mogel rešiti. Najprej se ga je krčevito oprijela, ko pa jo je zalila voda, je popustila in izginila v globino. Končno je skušal Plut sam splavati na breg, vendar pa mu je bržkone voda vdrila v pljuča in je 2 metra pred obalo utonil.

Na Plutove klice so drugi kopalci, ki so bili v bližini, takoj prihiteli na pomoč, vendar pa je bilo že prepozno. Šele čez četrte ure so našli najprej Pluta, potem pa še gospo Ivanetičevu. Skušali so ju z umetnim dihanjem spraviti k življenju, a vse zaman. Poklicani okrognji zdravnik dr. Pavešič iz Metlike je mogel ugotoviti samo nastop smrti. Trupli žrtve tragične nesreče so zvečer prepeljali v metliško mrtvašnico. Nesreča se je vsega prebivalstva tem bolj dojmila, ker je Plut po 22 letnem bivanju v Ameriki šele pred 14 dnevi prišel na 3 tedenski dopust. Ivanetičeva, ki je oddaljena sorodnica pokojnega Pluta, pa je baš te dni čakala na svojega soproga, ki je istotako zaposlen že več let v Ameriki, od koder se pravkar vrača v domovino. Zapuščena 3 neuresničene otroke.

Bilanca mednarodne konference dela

Dosežen je bil sporazum o delovnem času zasebnih nameščencev in o ukinjenju prisilnega dela v kolonijah — Odločitev o delovnem času v rudnikih je odložena na prihodnje leto

Beograd, 4. julija. AA. Na letošnji konferenci mednarodnega urada za delo, ki so se je udeležili tudi delegati naše države, so sklepali v glavnem: 1. o delovnem času v premogokopih, 2. o delovnem času nameščencev v uradih in trgovinah, 3. o reguliranju prisilnega dela v kolonijah. Na konferenci je bila sprejeta konvencija o omejitvi delovnega časa na osem ur za nameščence v uradih in oseboje v trgovinah. Oseboje v sanitetnih ustanovah je izvezeto iz te konvencije, pogoji za njihovo delo bodo določeni na posebni anketi.

Konferenca je izdelala tudi konvencijo o delovnem času v premogokopih. Pri tem vprašanju je prišlo do kontroverz v interesih in pri končnem glasovanju ni bila dosežena dvetretjinska

večina; sklenjeno pa je bilo, da pride to vprašanje prihodnje leto ponovno na dnevni red.

Dalje je bila sprejeta konvencija o reguliranju prisilnega dela v kolonijah. Nekateri vlade, ki razpolagajo s kolonijami, so podale svoje ugovore v nekih detaljnih vprašanjih. Mikrovpne pogodbe dajejo pravico kolonialnim državam, da smejo konvencijo mednarodnega urada za delo le deloma ratificirati glede na razmere v svojih kolonijah. V sedanjih konvencijah je posebno važna obveza popolne ukinitve prisilnega dela v kolonijah, vendar se začasno še dopušča tudi reguliranje samo za javne potrebe. Po petih letih pa bo treba načeti možnost dokončne ukinitve prisilnega dela.

Polemika med škofom Balthasarjem in Bethlenom

Škof Balthasar zavrača očitke Bethlena, da je v inozemstvu klevetal Madžarsko in škodoval državnim interesom

Budimpešta, 4. julija ds. Škof reformirane cerkve v Debrezinu Balthasar je objavil v madžarskih listih daljšo izjavo, v kateri zavrača očitke, ki jih je naperil proti njemu predsednik vlade grof Bethlen. Ta je med drugim očital škofu Balthasarju, ki je član Gorenjega doma, da je namenoma škodoval z izmišljenimi informacijami Madžarski na seji članov francoskega zunanega odbora in poskušal kar najbolj otežkati potovanje grofa Bethlena v London in Pariz. Grof Bethlen je pripisoval to akcijo škofa Balthasarija ostrim verskemu boju med protestanti in katoliki ter mnenju protestantov, da podpira madžarska vlada klerikalno katoliško politiko, naperjeno proti reformirani cerkvi.

Škof Balthasar nastopa v izjavi proti napadom ministrskega predsednika grofa Bethlena in izjavlja, da je bil grof Bethlen najbrž slabo informiran o vsebini njegovih razgovorov. Škof Balthasar je prosil samo za podporo in simpatije za madžarski narod pri veličnih, dočim o razmerju med katoliško cerkvijo, vlado in reformirano akcijo sploh ni bilo govora.

Ministrski predsednik grof Bethlen je objavil nato novo izjavo, češ, da so ugovori škofa Balthasarija popolnoma neutemeljeni. Njegove informacije izvirajo iz najboljših verodostojnih virov in so obtožbe škofa Balthasarija, da ščuva baš grof Bethlen k verskim sporom, naravnost smešne.

Proslava 50letnice lajične šole v Franciji

Predlog poslanca Herriota za slovesno praznovanje 50-letnice uvedbe lajičnega pouka in 100-letnice rojstva predsednika Ferryja

Pariz, 4. julija. AA. Včeraj popoldne in v toku cele noči so v parlamentu razpravljali o načrtu zakonskega predloga poslanca Herriota, ki se nanaša na organizacijo razstave leta 1931. povodom proslave 50-letnice sklenitve zakona o obveznem lajičnem pouku in proslavi stoletnice rojstva francoskega predsednika Gouilleta Ferryja.

Zaradi Ferryjeve proslave so bila mišljenja zelo deljena. Posebno velik je bil spor med socialisti in radikalnimi demokrati. Socialisti so proti proslavi zaradi političnega zadržanja Ferryja, med tem ko je desnica proti proslavi zaradi tega, ker je Ferry ustanovil meščansko šolstvo.

Poslanec Tompson je predlagal, da naj se v zakon postavi klavzula o svobodni šoli in nevtralnem pouku. Predsednik vlade Tardieu je, ne da bi zahteval pri tem zaupnico, priporočil predlog g. Tompsona. Nato so Herriot in socialisti izjavili, da so za lajizacijo in nevtralizacijo pouka. Ta predlog pa je bil zavrnjen z 281 proti 279 glasovom, prvi del predloga, ki se nanaša na lajične šole, je bil potem sprejet s 450 proti 135 glasovom, drugi predlog pa, ki se nanaša na proslavo Ferryja, je bil izglasovan s 387 proti 146 glasovom. Seja je bila zelo živahna, padlo je mnogo medklicev ter je trajala do 4. ure zjutraj.

Preorijentiranje rumunskih liberalcev

Bukarešta, 4. julija. AA. Vintilu Bratianu je sklical bivše liberalne ministre ter jim predložil v proučitev memorandum, ki ga bo izročil ob priliki avdijenice kralju Karolu. Kakor poročajo listi bo zabil za to avdienco jutri. Tisk enodušno pozdravlja novo orijentacijo liberalne stranke in njenega šefa, kar pripisuje akciji Jurija Bratianu.

Tragična smrt mladega finančnika

London, 4. julija. d. V neki sobi so našli včeraj ustreljenega bogatega 33-letnega Sidneyja Russella Cooka, znanega družabnika firme borznih senzalov Rowe. Kakor je dognala preiskava se je mlačenec po nesreči ustrelil, ko je čistil svoj revolver.

Neurja v solumski okolici

Solun, 4. julija. AA. Radi velikih neurij v zadnjih dneh je nastala na poljih velika škoda. Dve osebi sta utonili.

Podvig ameriških banditov

Detroit, 4. julija. AA. Sročni so neznani razbojnik ubil dva potnika, ki sta sedela v svojih avtomobilih pred hotelom »La Salle«. Redarstvo meni, da gre za medsebojne obračune razbojniških tolpi iz Chicaga.

Zaključek zasedanja ameriške zbornice

Washington, 4. julija. AA. Zbornica je sredi zaključila zasedanje. Politični krogi pričakujejo, da bo predsednik republik sklical senat k izredni seji v ponedeljek 7. t. m. Na dnevnem redu te seje bo razprava o pomorskem paktu v Londonu.

Francosko-italijanski odnosi

Pariz, 4. julija. AA. Minister za zunanje zadeve Briand je sprejel francoskega poslanika v Rimu De Beaumarchaisa. Njun razgovor se je nanašal na odnose med Francijo in Italijo.

Vstaja v zapadni Perziji

Angora, 4. julija. AA. S perzijske meje poročajo, da revolucionarji ropajo v obmejnih krajih. Prebivalstvo trumoma zapuščena prebivališča in beži v planine.

Nemiri pri nogometni tekmi v Gradcu

Dunaj, 11. julija. AA. Za časa nogometnih tekem, ki so se vršile v Gradcu med graškim Atletskim sportnim klubom in dunajskim Atletskim sportnim klubom je prišlo do neredov in pretepov, tako da je dunajski klub hotel zapustiti igrišče. Pri tem so se napadali lotili članov dunajskega sportnega kluba, pri čemer je prišlo do ostrih spopadov. Končno je morala nastopiti policija, ki je razpršila množico.

Naši kraji in ljudje

Naš praznik

Pišejo nam:
Prvič slavimo dan sv. Cirila in Metoda kot državni praznik. Družba CM je naprosila svoje podružnice posebno obmeli, naj zažgo kresove. Prav tako. S tem ni treba, da ne bi goreli kresovi na kresni večer. Tudi oni so naši staroslovanski. A kresovi, ki naj žare daleč preko slovenskih gora na znotraj in na zunaj, naj bodo le zunanji znak našega praznika. Mi pa moramo ta praznik slaviti še v svojem notranjem življenju, v njegovem pravem smislu, to je: v **znamenju našega slovanskega bogoslužja**. Edino potem bo dobil ta dan svoj pravi pomen za naše narodno življenje. Za to edino pravo ciril-metodsko idejo se ne bi smeli boriti samo posamezniki, ampak ves narod.

Kakor nam 1. december govori o ujedinenju naroda, kakor Vidovdan o žrtvah za našo svobodo, tako bi moral današnji praznik odmevati v eni sami misli, da uresničimo v svojih cerkvah ideal obeh blagovestnikov, da molimo Bogu ne v tujem latinskem jeziku, ki nam je bil vsiljen, ampak v slovanskem, ki je bil in je priznan še danes tudi v katoliški cerkvi. Ne bodimo narod jamarovcev, ki samo vzdihuje in toži, vzemimo si svoje pravice, ki so nam priznane. Saj se je letos na sv. Jožefa dan celo pri papežvi maši v sv. Petra cerkvi pelo v staroslovanskem jeziku. Takrat se je tudi pri nas izpregovorilo o tem, potem pa je bilo zopet vse tiho. »Naša doba« je prinesla prav zanimive dokaze, kako neiskreno politiko so uzgajali na Dunaju in v Rimu s to našo svetinjo 1. 1881., ko je škof Strossmayer vodil Slovane v Rim. Danes ni tihega Dunaja več in Rimu se ni več treba izgovarjati, da ne bi izgubil naklonjenosti avstrijskega cesarja, ki je bil hud nasprotnik slovanskega bogoslužja. Danes je vse to mogoče, ne samo mogoče, danes je to naravna zahteva časa, ki so jo priznali že 1918 naši jugoslovanski škofje.

Cemu torej oklevamo? Če ne ves narod, bi morale predvsem vse naše kulturne in predvsem verske institucije povzdigniti svoj glas. Ali ni sramota za nas, če je vse pripravljeno, da smemo peti slovansko mašo — mi pa kljub temu pojemo latinsko!? Ali smo

pozabili, kaj se je godilo pred 25 leti v Ricmanjlt? Ali nimamo toliko ponosa, da bi vsaj to, kar nam vsi priznajo, da je naše, vzeli za svoje? Kaj pomaga vse čaščenje Cirila in Metoda, če pa ne uveljavimo v svojem vsakem življenju tega, kar tvori bistveno vrednoto njunega poslanstva! Ali nismo nehalne polovičarji, ki na eni strani slavimo njiju delo, ker sta nam ustvarila slovansko bogoslužje in mu v težkih časih priborila najvišje priznanje, na drugi strani pa se ne zganemo, da bi ta njun dar, ki ga je tuja sila zatrla, zopet oživili, kakor zaslužili!

Zato naj Ciril-Metodov praznik ne bo samo zunanji znak naše narodne zavesti, ampak predvsem za nas opomin, kaj je naša dolžnost. Treba bi bilo — in skrajni čas je, — da se med vsem narodom začne veliko gibanje za slovansko bogoslužje in da ideja Cirila in Metoda postane splošna narodna ideja, t. j.: narod mora biti s svojo cerkvi združen tudi po jeziku!

Slovo novomeških abiturijentov

Novo Mesto, 4. julija

V drugi svet, v novo življenje gredo. Ne z mračnimi čeli. Duše pojo in oči sijajo v dalje. Gredo tja, kjer »srca zažive svobodno, kjer nad so nova oblčila...« Njih delo in slovo je oda na mladost.

Ne bodo jemali slovesa v zakajenih gostilnah, — slišali jih bomo, kako se z veselim petjem in vriskanjem poslavljajo od romantičnih zidov, brezkega »vlakca«, visokega kapitla in vse valovite okolice dolenske metropole. Kakor Kettejeva se bo razlegla njihova pesem nad temno Krko: adijo — adijo.

Akademija, ki jo priredijo jutri v soboto novomeški abiturijenti v Sokolskem domu, bo prelepo izrazila njihovo dosedanje skupno življenje, tovarštvo in delo. Dokazala bo, s kako velikim pridom in uspehom so se udeleževali tudi izven šole. Poslavljajo se. A mi jim k jutrišnji akademiji čestitamo v naprej, ker smo vsa njihova snovanja in prizadevanja spremljali vedno le s pritrilidom: Tako je prav!

Prijatelji dištva, stopite zvečer v Sokolski dom. Toplo jim stisnite roko v

slovo, obenem pa boste pripomogli, da bodo ti vrli fantje mogli na sinjem Jadranu izpeti prelepo pesem študentovskih let.

K proslavi Andrejčkovega Jožeta

Ljubljanskim izletnikom, ki se udeležijo 6. t. m. v Krašnji odkritja spominke plošče pisatelju Jožetu Podmilščaku, sporočamo še naknadno, da je odhod iz Ljubljane s kamniškim vlakom ob 7.46 do Domžal, od tam do Krašnje pa z avtom. Za one, ki žele potovati že iz Ljubljane z avtobusom, pa preskrbi prevoz do Krašnje naše solidno podjetje Adamčič in Komp. z odhodom iz Ljubljane okoli 8. izpred Figovca. Vozne cene so zmerne.

Odbor vabi k proslavi poleg Ljubljancev, Kamničanov, Domžalčanov tudi vse sosednje občane, urade, zastopnike javnih in avtonomnih oblasti, društva in posameznike.

Pri prireditvi sodeluje, kakor je bilo že omenjeno, narodno železničarsko godbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane s priznanim moškim in mešanim zborom ter godbo. Na popoldanski veselici, ki je zamišljena kot koncert, nastopi s prostimi vajami in orodno telovadbo tudi domžalski Sokol.

V primeru slabega vremena se preloži proslava na prihodnjo nedeljo.

Petdesetletnica domžalskega gasilnega društva

Domžale, 4. julija

V nedeljo 6. t. m. bo praznovalo prostovoljno gasilno društvo v Domžalah 50-letnico svoje ustanovitve.

Ustanovitev tega nad vse važnega društva spada v dobo, ko društveno življenje med Slovenci ni imelo one zmožnosti in sposobnosti razmaha kakor ga ima danes. Zato se ni čuditi, ako so živili in vztrajali Nemci-Tiroli, ki so naseljeni v Domžalah, prvi spoznali pomen in potrebo gasilnega društva. Oni so 1. maja 1. 1880. na ustanovnem obnem zboru sestavili odbor, ki je imel za predsednika takratnega župana pokojnega Mateja Janežiča ter od 9 odbornikov: 3 Slovence in 6 Nemcev. Že na dan ustanovitve je šlo društvo, poleg 9 članov odbora, 25 sodelujočih in 13 podpornih članov, skupno tedaj 47; od teh 19 Slovencev in 28 Nemcev. Vodišla mesta so bila zasedena po sposobnih in delavnih močeh iz vrst Nemcev; marljivo in vestno sodelovanje Slovencev pa je dajalo društvu ono vrednoto, na podlagi katere so domačini z zaupanjem pospeševali in podpirali obstoj društva.

Vestno poslovanje so zaradi razmer po 1. maju 1890. prevzeli novi odborniki, med katerimi so ostali kot člani odbora samo še 3 Nemci. Kakor poprej, je tudi sedaj skrbelo društvo predvsem za številno članstvo ter za

ti rekla za dotični kraj.

Tudi je pričakovati, da se bodo domačini in tuji hoteli naseliti v okolici zdravstvene naprave. Zaradi tega svetujemo mejašem, da so zmerni v cenah za stavbna zemljišča in da s pretiranimi zahtevami ne odbijajo oseb, ki bi se hoteli naseliti v bližini Lide.

Brez dvoma sta mesto Maribor in njegova okolica pridobila z oživitvenjem zdravstvene naprave znatno na veljavi in sta postala preko noči važno izletniško središče ne le za prebivalce iz južnih krajev naše kraljevine, ki iščejo v Sloveniji kaj radi osveženje in zatočišče pred pekočimi žarki južnega solca, marveč tudi za tujece iz sosednjih držav. Tega velikega pomena naj se zavedajo vsi merodajni činitelji ne le mesta Maribora, marveč tudi okolice in naj streme za tem, da bo nova naprava tudi v prid blagostanju tukajšnjega prebivalstva. Z njo naj se nadomesti tudi škoda, katere je zadela Maribor v zadnji dobi z ukinitvijo in z izselitvijo raznih oblasti.

K dosegi tega vzvišenega cilja naj bi vsak meščan in okoličan smatral za svojo dolžnost, da prispeva po svojih močeh. — Docent dr. Ivan Matko.

Grandiozna simfonija ljubezni in moriskih valov! — V glavnih vlogah

Premiera!

Betty Compson in Richard Barthelmes TIRANI OCEANA

Srdita protivnika v ljubezni — Vihar na morju. — Globoka ljubezen plešalke — Njena velika žrtva za ljubljenega.

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer!
Znatno znižane letne cene!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

dobro gasilsko opremo.

V dosegu teh potreb je prirejalo razne veselice, vaje in slična slavlja skupno z godbenim odsekom, dokler se ta ni odcepil in osnoval lastnega godbenega društva. S trudom in portovalnostjo vseh Domžalcev je društvo nabavilo 1. 1880. brizgalno, ki je bila za tiste čase prvovrsten stroj. Leta 1923 si je nabavilo veliko štiricevno motorno brizgalno, a pred kratkim je kupilo agregat in novo dvokolno raztezalno lestev.

Ves svoj inventar ima društvo shranjen v gasilnem domu, ki je last občine Domžale. Danes šteje društvo 37 izvršujočih, 46 podpornih, 8 ustanovnih in 1 častnega člana, skupno 92 članov.

K proslavi so vabljeni vsa društva ob blizu in daleč ter vsi, ki jim je na srcu proslava gasilske ideje. Slavnost se prične v nedeljo 6. t. m. s slovesnim pohodom k sv. maši ob pol 10., nato pred gasilnim domom blagoslovitev agregata, ki mu bo kumica ga. Helena Cerarjeva. Ob 13.30 vaja, nato velika vrtna veselica s plesom na vrtu gostil-

ne pri Jožetu. Vlak odhaja iz Domžal ob 21.; za one pa, ki se bodo hoteli dalje pozabaviti, bo na razpolago avtobus.

Tragedija mladeniča

Ljubljana, 4. julija

Ko je šel davi okrog 7. bančni uradnik Leon R. na sprehod na Sišenski hrib, je v gozdu, dobrih 500 korakov nad hotelom »Bellevueom« nenadoma začul nekako stokanje. Takoj za njim je prispel vratar justične palače Ivan Z., s katerim sta istočasno ugledala ne daleč vstran poti na tleh neznanega mladeniča, hudo bledega v obraz. Stopila sta bliže in na nemalo zaprepačenje ugledala, da mu brizga iz zapestja leve roke kri. Poleg že skoro omedlelega mladeniča na tleh je ležal njegov klubok, zraven tega pa britev in pa železniška legitimacija na ime Engelbert F., slušatelj tehniške fakultete, stanujoč na Resljevci cesti v železniških hišah.

R. in Z. sta nemudoma odhitela v re-stavrarijo, odkoder sta telefonično obvestila reševalno postajo. Nato sta šla nazaj ter nesrečnega mladeniča prenesla na pot do hotela, kamor je med tem že prispel reševalni avto. Mladeniča so nemudoma naložili na avto ter ga že nezvestnega prepeljali v splošno bolnico. Tam so mu takoj ustavili kri ter mu zašili rano. Stanje ubogega F. je zelo nevarno, ker je močno oslabil zaradi izgube krvi.

Kaj je gnalo fanta do obupnega koraka, še ni popolnoma gotovo. Zdi se pa, da se je odločil za prostovoljno smrt zaradi težke živčne bolezni, ki ga je popolnoma izčrpala. Od doma je odšel davi na vse zgodaj, nakar se je za-tekkel v gozd, kjer je izvršil obupno dejanje.

Kako se je odigrala tragedija v Letušu

Podrobnosti o smrti mlade matere — Širok obseg nočnega neurja
Požari v okolici Ponikve

Letuš, 4. julija

Po silovitem neurju, o katerem poroča »Jutro« iz naših krajev, se je zgodil zjutraj bliskovito raznesla po vsej Savinjski dolini žalostna vest, da je minula noč, polna strahu in groze, vsa prešinjena od bliska in groma, ugonobila mlado mater. Podrobnosti o tej veliki, res nenavadni tragediji so naslednje:

Marija Klančnikova, soproga dobrega posestnika v Letušu, je bila stara šele 30 let. Veljala je za pridno in skrbno gospodinjico. Dala je doslej življenje petim ljubim otročičem, za poldrugi mesec pa je zopet pričakovala novorojenčka, ki ga je nosila pod srcem. Ko je usodno noč okrog pol 23. najbolj grmelo in treskalo, je Marija Klančnikova vstala s postelje in šla v sobo stare matere vprašati:

»Mama, ali ste prižgali blagoslovljeno svečo za hudo uro?«

Ko se je vračala iz sobe stare matere, je nesrečnica postala pri vratih in tedaj je nenadoma razsvetlilo temno strahovit blisk. Takoj nato je sledil oglušujoč tresk. Strela je udarila skozi odprtino v podstržju Klančnikove hiše in skozi strop v sobo, zadela ženo v čelo in ga ji prebila kakor s kroglo iz puške. Prešinila je celo telo in izstopila pri obeh nogah. Nesrečna gospodinja se je seveda zgrudila na mestu na tla, čuti je bilo samo še njeno poslednje ječanje: »Joi, ojoj!«

Pri vsej tej strašni nesreči je vendar čudno, da strela ni zanelila tudi požara. Izšla je iz sobe nad vratni skozi zid v vežo, od tu skozi zid v kuhinjo, dalje skozi zid v šrambo in na prosto, kar pričajo luknje skozi zidove. Pač nenavadni sledovi strele!

V družinski sobi, kjer je prej ležala nesrečna pokojnica, so počivali tudi mož in trije otroci. Soba se je po tresku napolnila z nekim čudnim vonjem, s smrdom po žveplu, njim pa se za čudo in k sreči ni zgodilo nič zlega. A čim je mož po silovitem tresku čul poslednji jek svoje žene, je hitro skočil s postelje in jo našel v brezupnem stanju na tleh. Ko je pojenjala nevihta, je na pomoč prihitel zdravnik dr. Červinka, a je mogel, žal, ugotoviti samo naglo smrt mlade matere z otročičkom pod srcem. Presunljivo so bili prizori, ko se je vseh petero otročičev zgrnilo okoli mrtve mame. Obupani so jo klicali in jo prosili, naj jih vzame k sebi ter ji s solzami v očeh poljubljali še topla usta.

Ali si že obnovil članarino Vodnikov družbe za leto 1930?

ITA RINA

Slavnostna
premiera v torek!

govori in poje v krasnem češkem zvočnem filmu

OBEŠENJAKOVA TONČKA

Pretresljiva usoda dekleta, ki je ostalo plemenito in nepokvarjeno, dasiravno je bila blodnica

Pomen naprav na Mariborskem otoku

Priliko oživitvenja nove naprave na mariborskem Lidu uporabljamo tudi za kratek in umesten apel na sosednje občine: Ruše, Bistrica, Limbuš in Studenci, ki naj kot mejaši na desnem bregu Drave skrbijo za čim prejšnjo in čim boljšo zvezo z otokom (za prvo brod). V ta namen naj se dajejo samo pobude, marveč naj zadevno akcijo tudi materialno podpro. Pri vsem tem pripada pomembna vloga tudi tovarniškemu podjetju na desnem bregu Drave, zlasti onim, ki zaposlujejo v zdravju ne povsem prikladnem vzdušju delavce. Kajti zrak, solnce in voda so najučinkovitejši činitelji za jačjenje zdravlja delavstva in najuspešnejše orožje proti jetiki in drugim socialnim boleznim. Vodstva tovarn naj upoštevajo nepobito izkustvo, da znači dvig delavskega zdravja velik zaklad za podjetje samo.

Prebivalci bližnje Kamnice naj se zavedajo v polnem obsegu pomena zdravstvene naprave tudi zase, ker bo privabila brez dvoma veliko število tujcev. Opozorjam pa, da je za privabo

tujcev potreben poseben postopek. Kajti moderna doba zahteva modernih, času primernih metod. Minula je že »patriarhalna doba«, ko je bila kapljica dobrega vina že sama dovolj privlačna sila za tujece in je lahko uravnavala tujski promet. Tujec in izletnik iz sedanjih dob pa zahtevata mnogo več in sicer poleg okusnega, tečnega in v cenah ne pretiranega želodčnega krepčila predvsem solnce, zrak, vodo, gozd, lepo okolico, osvežujoče nasade, dalje razne higienske in estetske naprave ustreznost in končno razne udobnosti, h katerim spadajo med drugim tudi okusni, čisti in snažni prostori ter solidna in prijazna postrežba. Mejaši naj ukrenejo kar najhitreje vse potrebno, da obrnejo pozornost tujcev in izletnikov na domači kraj kakor tudi, da jih v vsakem pogledu zadovoljijo. Glede tujškega prometa naj bo vsak domačin do skrajnosti pazljiv, kajti nikjer se ne more povzročiti s starokopitnostjo, okorelostjo, nerazumevanjem in neotesanostjo toliko škode, kakor ravno na tujsko-prometnem polju. Tujec, ki je s tega ali onega vidika doživel razočaranje v kakem kraju, se ne povrne zlepa in postane po večini trajna škodljiva pro-

a— 25 letnico svojega obstoja bo praznovalo v nedeljo, 13. t. m. prostovoljno gasilno društvo na Pobrežju. Proslava bo združena obenem z blagoslovitvijo nove motorne brigade.

a— Težak karambol na križišču. V poročilu pod tem naslovom v št. 151, ne odgovarja — kakor smo naknadno ugotovili — resnici t. j. da Josip Huber ni imel vozaškega izpita in voznega dovoljenja. Huber ima začasno vzo dovoljenje št. 491/1 od 10. junija 1930.

a— Solničarica. V četrtek popoldne je na Koroski cesti omedlela in se zgrudila zaradi solničarice 18letna prodajalka trgovine Seiramun na Aleksandrovi cesti, Elza Pleternik. Rešilni avto jo je prepeljal na dom.

a— Zopet kolo. V četrtek je bilo uradni špedicije Merkur, Janku Felaherju iz hišne veže na Slomškovem trgu št. 11, kjer se je mudil v mestnem knjigovodstvu, ukraden kolo, vredno 1600 Din.

Iz Kranja

r— Sportno gibanje. Sportni odsek turističnega Sokola priredi drveni v Strževem pri kopalski restavraciji »Slavica« kresni večer z velikim ognjem, jutri v nedeljo pa istotam veselico. — Jutri popoldne se bo vršila nogometna tekma med domačim odsekom in »Svobodo« z Jesenic z prvenstvo Gorenjske.

r— Narodna čitalnica bo imela v petek 11. t. m. ob 20. nadaljevanje obnega zbora v prostorih restavracije Narodnega doma. Dnevni red: poročilo predsedstva in volitve novega odbora.

r— Avtobusne zveze z Golnikom. Avtobusno podjetje Paar in Stravs sedaj oskrbuje avtobusne zveze na progi Kranj—Kokrica—Goriče—Golnik ob nedeljah, četrkih in sobotah, in sicer z odhodom iz Kranja ob 8.30 in 16., z odhodom z Golnika ob 9. in ob 17.45, nadalje ob ponedeljkih z odhodom iz Kranja ob 7. in 16., z odhodom z Golnika na ob 7.30 in 17.45. S to zvezo so mnogi pridobili poleg zdravilišča Golnika ostale vasi Goriče, Trstenik, Tenetiše in druge, v katerih se zlasti razvija letovišarstvo.

r— Pomožniški trgovski zbor obvešča svoje članke, da se nameravajo izlet z avtobusom v Beljak in v Avstrijo ne bo vršil zaradi premale priprave članstva.

Iz Tržiča

ž— Zanimiva stavba. Posestnik Andrej Tislar je kupil pred leti tam pri mostu sv. Janeza malo leseno hišico, ki je bila staremu Tržiču v najlepši okras in značilnost, svojim stanovalcem pa že vseskoraj v nevarnost. Zato se je odločil, da jo popravi, ohrani do spozdaja. In res. Stavbenik je napravil načrt, komisija je je odobrila in hitro se je začel okrog lesenega ograjen stare hišice dvigati zid iz opeke, sedaj je prišel do vrha, streha se je odstranila, postavila nova in skoro bo selitev v novo hišo mogla. Gradnja te hišice se dozdva človeku kakor levitve kače, ki sleče tesno obleko, da se obleče v ohlapnejšo. Tudi ta hišica se je čudovito hitro zlevila. Lesena hiša je bila nad tristo let stara in bi vedela marsikaj povedati iz zgodovine našega mesta. Marsikaj mimoidoči turist in amater se je tu ustavil, pogledal z zanimanjem in tisknil svoj aparat in odnesel lep spomin. Vsiaki meščanske šole so jo skoro vsako leto slikali za svoje vaje, strokovni učitelji K. Kernc pa je napravil z njenim motivom par lepih pastelov, ki krase stanovanja njegovih prijateljev. Sedaj je izginila idilična romantika in napravila prostor moderni žiroi.

Iz Kamnika

ka— Pojasnilo. Od našega dopisnika smo prejeli dopis pod naslovom »700 letnica Kamnika«. Ker je bil dopis odgovor na notico v »Slovenskem Narodcu«, smo članek odstopili temu listu. Začetnici imen nista istovetni z g. dr. R. Karbo, temveč je članek napisal g. Rajko Kos.

ka— Drugi sezonski koncert. Nad vse agilni kamniški salonski orkester priredi danes v soboto 5. julija ob pol 9. zvečer svoj drugi koncert, to pot na vrtu restavracije g. A. Cererja.

Iz Kočevja

kč— Oseba vest. V Novo mesto je prispel na službeni potrebi sreski načelnik, vladni svetnik g. Friderik Logar. Na njegovo mesto je imenovan novljanski šreski načelnik g. Albert Tlafer.

kč— Pritožba proti sanacijskemu načrtu. Kakor smo že poročali, je mestni župan g. dr. Kostanjevec predložil mestnemu občinskemu odboru podoben sanacijski načrt obenem z novimi proračuni mestne občine, ubožnega krajevnega zaklada ter mestne vodarne in električne v prelo. Sanacijski načrt in prorač. so bili pomno sprejeti in odobreni; glasovali so zanje vsi odborniki razen enega. Kakor poroča »Gottescheer Zeitung«, je 72 mestnih posestnikov obenem z nekaterimi Matovničani vložilo na kraljevo banko upravo pritožbo.

kč— Kočevjar prišel po Muri, Dravi in Donavi v Beograd. Zanimivo in dolgo polovanje si je zamislil jurist Frie Koenig, sin odvetnika dr. Koeniga, ki se je sprevljal v lasten čolnček v zgornjem toku Mure, zajadral po Dravi in nato še po Donavi prav do Beograda. Mladi veslač je porabil za pot celih šest dni.

kč— Napovedano jubilejno delo ob kočevski šeststoletnici je sedaj izšlo. Obsega 304 strani (teksta 266). V knjigi je priobčenih 27 slik. Stane 50 Din. Dobi se pri pripravljalnem odboru za kočevsko šeststoletnico in pri knjigotisku g. Matiji Romu.

kč— Huda nesreča. V petek 27. junija je vozil posestnik Leon Kozar in gozda proti domu nekaj drv. Ko je zapeljal na domače dvorišče, je začel izprezati. Pri tem pa ga je konj brenil v roko in mu jo zlomil. Kozarja so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so mu morali roko odrezati.

Iz Litije

l— Napredovanje g. Senekoviča. Dosedanji sreski podnačelnik litijskega sreza g. Ivan Seneković je imenovan za sreskega načelnika v Samoboru in Savski banovini. Vladni svetnik g. Seneković se je v teku svojega službovanja v litijem okraju pripriljil v vseh tukajšnjih krogih. Stranke, ki jih je uradna pot zanesla na sresko načelnost, so pri g. Senekoviču do bile vedno točne in natančne podatke. Kljub temu, da je služboval v Litiji, ni mogel dobiti pri nas stanovanja in je stal na v Celju, odkoder se je vozil v službovanje v Litijo. Kljub oddaljenemu bivališču pa je bil v uradu vedno točen. Zanimu mu na novem mestu obilo srečel.

i— Podoknica kumici prapora šmarskega »Zvona« bo v soboto zvečer. Istočasno kakor ge. kumici Zoretovi v Črnom potoku, zapojejo podoknico tudi g. Podboju, pokrovitelju prireditve, ki bo na lastno željo ta večer s svojo družbo v Črnom potoku.

i— Članom Slovenske Matice, ki še do sedaj niso dvignili knjig osebno pri porerjeniku, jih dostavi te dni raznašalec na dom.

Iz Hrastnika

h— Svoboda II. (steklarji) priredijo jutri popoldne na vrtu gostilne Hofbauer koncert, pri katerem nastopi moški zbor in društveni orkester pod vodstvom gospoda Diemayerja.

h— Za restavracijo ni zaprosila kemična tovarna, kakor je bilo pomotoma navedeno v poročilu trbeljske občinske seje, temveč steklarna v Hrastniku.

Iz Laškega

l— Cerkvena proslava pri Sv. Mohorju. V nedeljo 13. t. m. se je proslavila pri Sv. Mohorju 525letnica obstoja tamkajšnje cerkve, obenem bo blagoslovljenje novih cerkvenih zvonov. Zgradilo se se tudi nove orgle in cerkev se je zunaj in znotraj prav čedno obnovila. Pričakujemo za to redko slavnost prav lep obisk tudi iz okoliških krajev. Cerkveno slavnost bo vodil msgr. dr. Franc Krulje iz Laškega, odkoder se bo udeležilo prireditve tudi Pevsko in godbeno društvo.

Iz Šoštanjia

št— Nov napredek v olepšavanju našega mesta pomeni vseskoraj odločitve železniške uprave, ki je odredila, da se s 1. julijem t. l. ukinejo lesna skladišča, ležeča med kolodvorom in restavracijo Jugoslavija. Kratko pred svetovno vojno so ta prostor zasedli, od tedaj pa je bil tamkaj jarek, poln razne navlake. Med vojno je služil za razkladanje premoga in taninskega lesa za tovarno usnja. Ko se je po prevratu pri nas trgovina z lesom zelo razvila, je začela železniška uprava številnim interesentom dati ležarinske prostore v njem. Dobrih 10 let so sedaj že kazili zunanje lice našega kolodvoru kupi lesa, ki so včasih celo promet po cesti ovrnili. Da bi se ti kupi lesa spravili drugam in da bi se prostor primeren olepšal, so si prizadevali občina, okrajni zastop in Olepševalno društvo, vendar zaman. Zdaj se je železniška uprava sama odločila k temu. Ko bo neobčilen nameraval plot na meji med železniškim svetom in svetom okrajnega zastopa in ko bodo zasajene lipe ter postavljene klopi, bo pot

na kolodvor res lepa. Železniška uprava se je prostovoljno odrekla visokim dohodkom, ki jih je prejemale za najemino. Zdaj je vrsta na lokalnih činiteljih, da ne bo ostalo samo pri izpraznitvi in da bo načrt dosledno izveden.

Iz Slovenjgradca

sg— Smrtna kosa. V mesecu juniju so umrli v javni bolnici: 21letna Berta Rutnikova, 19letna Tončka Rutnikova, obe iz št. Ilja pod Turjakom, 4letna Marija Ostovnikova iz Pameč, 23letni Verhovnik Lovrenc iz Orlice, 3letna Marija Kraljeva iz Vuhreda, 40letna Terezija Plamšerjeva, 23letni Skornšek Aleš.

sg— Izletniški vlaki. Kakor za Gorenjsko bi bilo umestno, da se uvedejo izletniški vlaki tudi za Mislinjsko, Dravsko in Mežiško dolino, kar bi bilo glede na tujskoturistični promet zelo koristno, ker so ob nedeljah Urška groa, Peca in Pohorje vedno polni turistov in izletnikov.

Iz Ljutomeria

lj— Čebelnjak zgorel. Posestniku Novaku Alojzu v Veržeju je pred kratkim zgorel čebelnjak, v katerem je imel nad 50 Znidarskih panjev. Kako je požar nastal, še ni pojasnjeno. Ni izključeno, da ga je zanetila zlobna roka.

Primorske novice

Albin in France Pirc iz Temnice sta bila obtožena umora svojega lastnega očeta. Pri razpravi se je dognalo, da je ravnal pokojnik s svojim otroki skrajno neobčilen. 17letni Albin Pirc je bil obsojen pred tržaško poroto na 15 let ječe, 19 letni France pa na 13 let.

Ljudska posojilnica v Idriji je imela lani prometa 1.073.865 lir.

V Cepovanu je bilo v zadnjem času izvršenih več izprememb v posesti. Gospodari se izseljujejo. V Argentini je mnogo čepovanskih fantov. Sedaj odhajajo za njih tudi dekleta.

V seji goriškega deželnega gospodarskega sveta so razpravljali o gradbi mlekarške šole v Tolminu. Vršijo se tudi priprave za ustanovitev kmetijske šole v Tolminu. »Jadranski Almanah« izide zopet letos. Vsebinska bo bogata in pestra, ker sodelujejo sami priznani pisatelji in znanstveniki.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

GOSPODARSTVO

Stališče bank glede znižanja obrestne mere za kredite

Na konferenci delegatov bančnih združenj, ki se je vršila v četrtek v Beogradu, se je obširno razpravljalo tudi o vprašanju znižanja obrestne mere za kredite ter je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Vprašanje znižanja obrestne mere za kredite je bilo v zadnjem času sproženo v javnosti v nameri, da denarni zavodi spustijo sedanje stopnje obrestne mere še nižje, kakor so dosedaj. Izraza se celo naziranje, da bi morali denarni zavodi obdržati sedanjo obrestno mero za vloge in znižati samo obrestno mero za kredite, ki jih dajejo. Pri tem pa se ne upošteva vprašanje, ali so popolnoma ali deloma odpravljivi vzroki, zaradi katerih je bila prej obrestna mera za kredite večja in ki še danes vplivajo, da so stopnje obrestne mere na sedanji višini. Če bi se ti vzroki proučili, tedaj se ne bi v javnosti tretiralo vprašanje obrestne mere na kredite na način, kakor se je to delalo.

Ko se je na konferenci vodilnih denarnih zavodov iz vse države leta 1927. v Narodni banki razpravljalo vprašanje razlike med obrestno mero, ki jo banke plačajo in obrestno mero, ki jo računajo za kredite, tedaj so bili podrobno iznešeni vzroki tedanje višine obrestne mere. Navzlic temu so denarni zavodi od tedaj znižali obrestno mero za kredite povprečno za okrog dve petini, v mnogih primerih celo za več, kar predstavlja razmeroma večje popuščanje, kakor bi odgovarjalo glede na omiljenje vzrokov, ki povzročajo visoko obrestno mero. Pri tem so denarni zavodi povprečno v mnogo manjši meri znižali obrestno mero za vloge (za okrog eno petino) v primeri z znižanjem obrestne mere za kredite. V ostalem pa je treba upoštevati, da pri določanju višine obrestne mere igra tudi vloga razvoj ponudbe in povpraševanja.

Kadar se bodo povsem odpravili omenjeni vzroki, kadar se bo valutno vprašanje definitivno uredilo, kadar se bo gospodarstvo rešilo iz sedanje težke situacije in bo prestala stagnacija v gospodarskem življenju ter nastopila prosperiteta in kadar se bo gospodarstvo poslovalo samo s kreditom brez lastnega kapitala, tedaj bodo denarni zavodi brez vsake vzpodbude razumeli regulirati vprašanje obrestne mere, tako na kredite, kakor tudi na vloge, samo ni treba pričakovati, da bodo pri tem prekoračene razumne meje.

Da deklaracija vseh jugoslovenskih denarnih zavodov gotovo ne bo mogla zadovoljiti številnih bančnih komitentov, zlasti ne onih v južnejših krajih naše države, kjer je obrestna mera za kredite že neprimerno večja kakor pri nas. Priznavamo sicer, da riziko kreditiranja v sedanjih težkih gospodarskih razmerah občutno vpliva na obrestno mero, prav tako kakor davčna in druga bremena, vendar razlike v obrestni meri posameznih zavodov v praksi kažejo, da sedanja obrestna mera za

kredite ne predstavlja meje, pod katero ni mogoče iti. Pripomnili bi le, da igra pri znižanju debetne obrestne mere znatno vlogo tudi način obratovanja, ki je v rokah samih bančnih zavodov. Vodilni slovenski denarni zavod so deloma že racionalizirali svoje obratovanje, kar je imelo ugodno posledico, da se je pri povečanem obsegu poslov deloma celo zmanjšalo število uradništva. Kakor čujemo, se pri teh zavodih trenutno vrši še obsežnejša reorganizacija in racionalizacija notranjega poslovanja, kar bo brez dvoma povzročilo zmanjšanje stroškov. Zato interesi pričakujejo, da bodo sadovi te reorganizacije prišli v prid tudi bančnim komitentom, in sicer v obliki nižje obrestne mere za kredite.

— Vprašanje podružnice državne Obrtne banke v Ljubljani. V sredo se je vršila v Beogradu plenarna seja upravnega odbora državne Obrtne banke pod predsedstvom g. Milana Stojanovića. Na tej seji se je razpravljalo tudi o otvarjanju novih podružnic. Kakor znano so zastopniki slovenske obrtniškega, ki so se udeležili nedavnega obrtniškega kongresa v Beogradu, ponovno intervenirali pri Obrtni banki v Beogradu glede ustanovitve podružnice v Ljubljani in glede znižanja obrestne mere za obrtniške kredite pri tej banki. O tej zahtevi se je na seji upravnega odbora vršila obširna razprava, v kateri je zastopnik slovenskega obrtniškega g. Engelbert Franchetti vztrajal pri svoji zahtevi. Upravni odbor je nato sklenil, da se zaenkrat ne otvarjajo nove podružnice, vse dotlej, dokler ne bo popolnoma vplačana glavnica v višini 75 milijonov Din. Izjemo je upravljalni odbor napravil le za Ljubljano in je pooblastil g. Franchettija, da prouči možnost posrednega kreditiranja slovenskega obrtniškega potom kakega sorodnega denarnega zavoda v Ljubljani, dokler se ne otvori podružnica Obrtne banke v Ljubljani. — Na tej seji je ravnatelj banke g. Dragič obširno poročal o rezultatih 3-letnega delovanja tega zavoda. Dne 31. maja je bilo na račun glavnice vplačanih vseh 58.2 milijona Din, in sicer 19 milijonov od države in 39.2 milijona od privatnih delničarjev. Istega dne je imela banka plaširanih na menice 78.9, v lombardu drž. papirjev 1.3, v tekočem računu 4.9 in pri zadržanih 15.3 milijona Din, vseh 100.5 milijona dinarjev. Vloge so koncem maja dosegle že 29.9 milijona dinarjev (od tega 5.7 milijona Din pri podružnici v Zagrebu). V prvih 5 mesecih t. l. je banka prejela 3257 prebojev za posojila in je odobrila 2855 kreditov za 44.6 milijona Din. Razpoložljivih sredstev je imela banka koncem maja za 15.3 milijona Din.

— Pred sklicanjem tarifnega odbora. Minister za promet je te dni izdal nalog, da se v najkrajšem času skličejo na zasedanje strokovne sekcije tarifnega odbora. Ker stojimo že pred novo izvozno sezono in je po zadnjem povišanju železniških tarif v zvezi z zopetnim gospodarskim potlačanjem gospodarske konjunktura nastala nujna potreba po vsaj delni reviziji sedanjih tarif, bo zasedanje tarifnega odbora kot najvažnejšega posvetovalnega organa prometnega ministarstva brez dvoma velike važnosti za vse naše gospodarstvo. Kakor znano je bilo letos spomladaj, da se v prelo sezonsko povišanje tarif za drva, premog in gradbeni material spremenjeno v stalno povišanje. Med tem se je kriza v naši lesni in premogovni produkciji znova posužila kar znova postavila na dnevni red vprašanje tarif, zlasti ker se prav v tem obdobju v sosednji Avstriji 20-odstotno povišanje železniških izvoznih tarif za gradbeni les in drva, dočim je Ramun-

ja že znižala tarife za drva za 25 odstotkov. Jugoslovenska lesna industrija se je že pred tedaj obrnila na prometno ministarstvo s predstavo, v kateri postavlja kot najnujnejšo zahtevo vsaj delno revizijo zadnjega povišanja tarif za drva in znižanje tarif za rezan les. Na e gospodarskega pričakuje, da bo novo zasedanje tarifnega odbora pripomoglo, da se naši lesni industriji dajo zahtevane najnujnejše olajšave.

— Stanje Narodne banke. Iz izkaza Narodne banke od 30. junija je razvidno, da so se devizne rezerve tudi v zadnji četrtini junija nekoliko zmanjšale, in sicer za 16 milijonov Din, dočim so v 3. četrtini nazadovale za preko 90 milijonov. Tudi živčne obveznosti bank so se zmanjšale. Zlasti obveznosti napram državi, kar je v zvezi z ultimom. Posledica dvigovanja živčnih vlog se vidi v povečanju obkora bankovcev za 115 milijonov Din. Stanje od 30. junija je bilo naslednje (vse v milijonih Din): v oklepajih razlika nasproti stanju od 22. junija): aktivna: kovinska podlaga 336.6 (+ 11.40), saldo raznih računov 1135.4 (— 26.9), posojila na menice 1116.4 (— 3.1), lombard 228.6 (+ 0.9); pasiva: obtok bankovcev 5229.7 (+ 115.6), obveznosti napram državi 140.9 (106.0), živčne obveznosti 1078.0 (— 27.8), obveznosti po raznih računih 169.4 (+ 6.9).

— Privatni diskont v Newyorku padel pod 2 odstotka. Iz Newyorka poročajo, da je privatni diskont za menice do 45 dni ponovno nazadovao od 2 odstotka na 1 sedem osmink odstotka letno, dočim znaša ofieijelni diskont 2.5 %. To je najnižja diskontna obrestna mera odkar obstoja federalni valutni sistem Zedinjenih držav. Dnevni denar se je zadnji teden pred ultimom gibal na višini 1.5 % in se je le za ultimo prehodno dvignil na 3 %. Tudi na londonskem denarnem trgu se privatna diskontna obrestna mera giblje med 2—2 in ena osminka odstotka.

BORZE

4. julija.

Na ljubljanski borzi je danes devizni promet zavzel izredno velik obseg ter je znašal skoro 9 milijonov Din. Samd v Londonu je znašala potreba 5 in pol milijona Din, zelo velik promet pa je bil tudi v devizah Praga, Newyork in Dunaj. Ta velika potreba, ki jo je krila skoro izključno Narod. banka, je deloma posledica rezerviranosti v nabavi deviz v početku tedna (v torek je bil n. pr. za beležen en sam zaključek), deloma pa posledica nižjih tečajev, kot reakcija na okrepitev švicarske franka. Deviza London je danes ponovno popuščila do 274.77 na 274.66, deviza Newyork od 56.39 na 56.35, deviza Dunaj od 7.9820 na 7.9759 itd. Med efekti je prišlo do prometa v Kranjski industrijski družbi po 280.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je vojna škoda danes trgovala le za aranžma po 32.75. Od ostalih državnih papirjev se je 7-odstotno Blairovo posojilo trgovalo po 84.25, 8-odstotno pa po 95. Med zasebnimi vrednotami je prišlo do prometa v Union banki po 194, v Jugobanki po 78, v Prastedionu po 910, v Zemaljski banki po 133 in v Gutmannu po 160.

Devize in valute.

Zagreb. Amsterdam 22.725, Dunaj 796.09 do 799.02, Berlin 13.45—13.48, Bruselj 789.05, Budimpešta 987.55 — 990.55, Bukarešta 33.6, Milan 294.691 — 296.691, London 274.26 do 275.06, Newyork ček 56.235 — 56.435, Pariz 220.98 — 222.98, Praga 167.17 — 167.97, Curih 1094.4 — 1097.4.

Curih. Zagreb 9.1250, Pariz 20.2650, London 25.0625, Newyork 515.30, Bruselj 71.9750, Milan 26.9950, Madrid 60, Amsterdam 207.35, Berlin 122.8650, Dunaj 72.7450, Sofija 3.74, Praga 15.2850, Varšava 57.80, Budimpešta 90.2250, Bukarešta 3.0625.

Dunaj. Beograd 12.51875 — 12.55875, Berlin 168.50 — 169, London 34.38775—34.4875, Newyork 706.80 — 709.30, Milan 37.035 do 37.135, Pariz 27.7875 — 27.8875, Praga 20.96875 — 21.04875, Curih 137.13—137.63; dinarji 12.495 — 12.555.

Effekti.

Ljubljana. 8% Blair 95.25 blago, 7% Blair 84.5, Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 122 den., Prastediona 905 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 128 den., Ruše 280 do 300, Stavbna 40 den., Kranjska industrijska 280 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 432.75 — 433, kasa 432.75 — 434, za december 432.75 — 434, investicijsko 87.25 den., agrarne 54 den., 8% Blair 95 do 95.375, 7% Blair 84 — 84.375; bančne vrednote: Prastediona 902.5 — 910, Union 194.25 do 195, Jugo 78 — 78.5, Narodna 820—823.5, Srpska 184 — 187.5, Zemaljska 132 — 135, Ljubljanska kreditna 122 den.; industrijske vrednote: Narodna šumska 24 den., Gutmann 1300 blago, Slaveks 65 den., Slavonija 200 do 210, Drava 228 bl., Sečerača 330 — 336, Brod vagon 115 — 125, Union 115 — 125, Isis 33 den., Dubrovačka 370 — 400, Trbovlje 412.5 — 416.

Beograd. Vojna škoda 443 — 443.25, za avgust 448.5 — 449.5, investicijsko 89.75 zaklj., agrarne 55.25 — 55.75, 7% Blair 85.75 zaklj., Narodna 8230 zaklj.

Blagovna tržišča

LES

1. Ljubljanska borza (4. t. m.) Tendence za les nespremenjena. Eksektivno je bilo prodano ca 100 kub. m (5 vagonov) borovih obeljenih in neobeljenih hlodov (od 30 cm širine navzgor, 3—7 m dolž, z malimi grčami), fco vagon obmejna postaja Jesenice po 350 Din za kub. m.

ZITO

1. Žitni trg (4. t. m.) Na žitnem trgu je razpoloženje nadalje prilično čvrsto. V Budimpešti so se tečaji za pšenico in koruzo ponovno okrepli in tudi na našem tržišču se je podražila koruza. V novi pšenici se je kupčija pričela že razvijati, vendar so cene zaenkrat ostale šena dosedanjih višini. V notranjši Srbije se za vagonsko novo pšenico plačuje le 145 — 150 Din. Kmetje dovažajo na trg novo blago le v malih količinah, kajti trgovci jim plačujejo le 135 — 140 Din za sto.

1. Ljubljanska borza (4. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Zaključen je bil 1 vagon koruze. Ponojili so pšenico (slov. postaja, mlev. tarifa, plač. 30 dni): baško, 80 kg po 255 do 257.5, 78 kg po 247.5 — 250, 77 kg po 240 — 242.5, baško novo za julij, uzantno blago po 205 in za avgust po 210; koruza: baško, promptno po 160 — 162.5; riž: baško, 72-73 kg po 197; ječmen: baški, ozimni, 62 do 68 kg po 162.5 — 165; oves: baški, navadni, 51 vagonov koruze, 10 vagonov ovsu, 51 vagonov moka. Pšenica: baška, 77 kg 185 — 180; gornjebaška, 78 kg 187.5—190;

Evo krasnih ust!

Krasna usta, ki skrivajo hčerki na zobe! Neodoljivo čar jim daje Kissproof LIPSTICK (Rouge za usta) v novi moderni barvi — kombinacija temnorjave, rdeče in oranžne, ki daje ustnam neprimerljivo lepoto in svežost. Popolna harmonija s poltjo in kvaleteta Rougea dela usta divno prirodna. Barva je tako trajna, da je niti voda ne more izprati. Dobiva se v barvah: svetli, srednji in temni. Poizkusite sami, katera teh barv najbolj odgovarja tipu vaše lepote.

Kissproof Lipstick in vsi drugi preparati Kissproof kakor puder, rouge za lice, kreme in dr. se dobivajo v vseh boljših drogerijah in parfumerijah za zmerne cene.

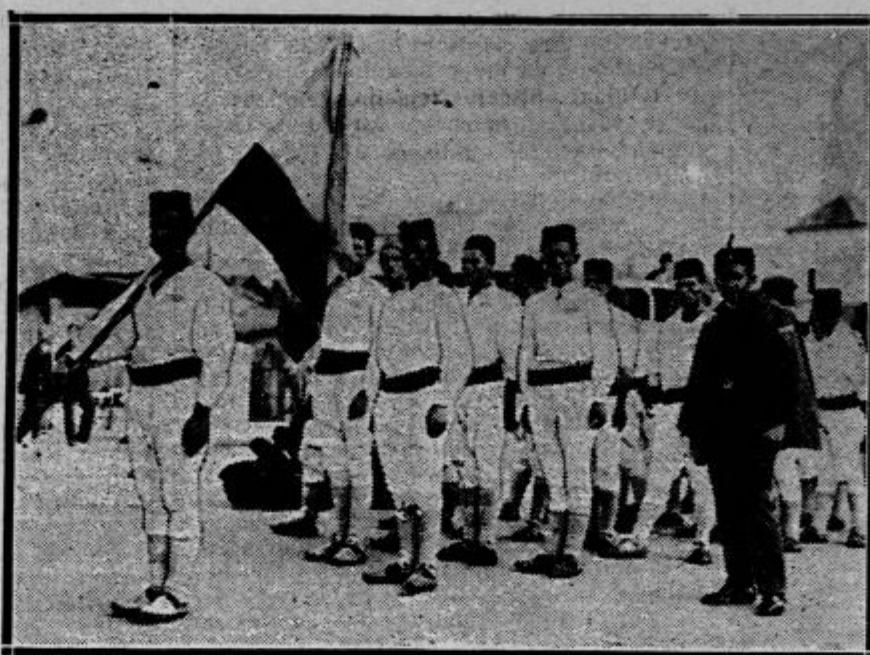
Kissproof Lipstick

Glavni zastopnik za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb.

9065

banaska Tisa, šlep, 78 kg 195 — 200; sremska, 77 kg 170 — 172.5. Koruza: baška in sremska 105—107.5; ladja Dunav 110—112.5; za avgust 110 — 112.5; banaska 97.5 — 100. Ječmen: baški in sremski, 63-64 kg 105 do 107.5. Oves: baški in sremski 140 — 145. — Moka: »00« in »0« 320 — 330, »2« 285—295, »5« 225 — 235, »6« 178 — 180, »7« 103—115, »8« 80 — 90.

+ Somborska blagovna borza (4. t. m.). Tendence stalna. Promet 182 vagonov. — Pšenica: baška, stara, 77 kg 180—185; 78 kilogramov 185—190; baška, nova 78-80 kg 160—165; 77-78 kg 157.50—162.50; banaska, Tisa, šlep, nova, 79-80 kg 160—165; banaska, Bega, šlep, nova 77-77 kg 157.50 do 162.50. Oves: baški 130—135; sremski, slavonski 135—140. Riž: baška 105—110. Ječmen: baški, novi, 64-65 kg 95 do 100. — Koruza: baška 105—110; za avgust 110 do 115. Moka: baška »0gg« 330—340; »0gg« 325—335; »2« 290—300; »5« 230—240; »7« 115—125; »8« 90—100. Otrubi: baški 78 do 80.

Z vsesokolskega zleta

Na levi: Skupina poljskih Sokolov in Sokolice poslušajo na zletišču nagovor Nj. Vel. kralja na Sokolstvo. Starosta poljskega Sokolstva, grof Zamoyiski (srednji v prvi vrsti) drži v rokah dragoceni trak, ki ga je v imenu poljskega Sokolstva pripel na novi, od kralja podeljeni prapor SKJ. Na desni: Četa kmečkih Sokolov pred odhodom na zbirališče k slavnostnemu sprejemu v nedeljo.

Dva sportna prvaka sta se poročila

René Lacoste, znani francoski teniški mojster, se je poročil s francosko prvakinja v igranju golfa Chion de la Chaume.

Iz življenja in sveta

Na proslavo 1000-letnice islandskega parlamenta

je prišlo preko 50.000 gostov z danskim kraljevim parom na čelu. Silka nam kaže spredaj od leve proti desni: dansko kraljico Aleksandro, v narodni noši ženo islandskega vladnega predsednika Thorhallssona, danskega kralja Kristijana in Thorhallssona.

njim sto tisoče ljudi najstrašnejše smrti. »Vedno me naslednjejo vziki nesrečnejšev, ki jih je ugrizel stekel volk v Argoisu, ko sem bil majhen deček,« je dejal pogostoma Pasteur. Vedel je, kako zledeni kri v žilah onemoglo zavijanje steklega psa. Vedel je tudi, da so še pred nedavnim nesrečnejše, ki so bili lo osumljeni, da jih je ugriznil stekel pes, neusmiljeno streljali, obešali ali pobijali kakor nevarne živali. V verige so jih kovali usmiljenjski in jim dajali od daleč hrane, dokler ni najstrašnejša smrt končala njihovih muk. Od tiste noči dalje se to ni moglo več pripetiti.

Zveza obolelih na legarju

Ta čudna družba se je ustanovila v francoskem mestu Lyonu. Steje več tisoč članov, večinoma sorodnikov 300 meščanov, ki so umrli pred kratkim radi legarja. Preiskava je ugotovila, da je obiskala Lyon nalezljiva bolezen radi okužene pitne vode. Tovarne ob reki Rhoni so odvajale umazano vodo v potok »L' epauvre d'able«, ne da bi se pobrigale za kanalizacijo. Potok je zastupil reko in v Lyonu se je pojavila epidemija, ki bo morebiti zahtevala še nadaljnje žrtve med sedanjimi številnimi bolniki. Zveza obolelih na legarju je vložila po svojih pravnih zastopnikih tožbo proti tovarnam in zdravstvenim oblastim, ki se niso pobrigale za preprečevanje nevarnosti. V Parizu preiskujejo mestni fiziki pitno vodo vsako drugo uro, v Lyonu pa se to zgodi samo enkrat dnevno.

Mož, ki je bil nagloblje v globočini morja

Ameriški raziskovalec William Beebe je pri Bermudih s posebnim potapljaškim zvonom dosegel globočino 460 m. Dosedanji rekord je znašal približno 100 m.

Gobavci

V Oslu je izšlo poročilo edinega norveškega leproziorja (zdravilišča za gobavo). Vzdržuje 72 gobavcev, ki so večinoma že priletni. Strašna bolezen da lahko bolniku dočakati celo 94 ali 96 let! Najmlajši med sedanjimi gobavci na Norveškem bo končal v 30 letih svoje žalostno življenje. Potem bo ostala Norveška najbrž brez gobavcev, prvič v svoji zgodovini. Gobavost je prejšnji razsajala med ribiči. Prinesli so jo baje vikingi, ki so pustili v srednjem veku po Franciji. Sedaj zdravijo bolne z novim serumom, ki ga je odkril dunajski znanstvenik dr. Herman Bostal. Preizkusili so ga ponovno z uspehom v Indiji. Zanimivo je, da šele sedaj zbirajo francoske oblasti podatke o gobavcih, ker jim hočejo omogočiti novo zdraviljenje. Do sedaj jih tam sploh niso internirali in so živeli pri sorodnikih. Gobavost v splošnem baje ni nalezljiva, če ima bolnik svoje posebne prostoroje in posodo. Poleg Indije in Daljnega Vzhoda so razširjene predvsem po močvirnatih severnih deželah: Norveški, Finski, Rusiji in drugod.

Vedno več vseučiliščnikov na Češkoslovaškem

Iz Prage poročajo, da se čim dalje bolj dviga število oseb, ki posejajo vseučilišče, dočim se manjša število obiskovalcev tehničnih visokih šol. Od l. 1922. do 1928. je število vseučiliščnikov slušateljev naraslo n. pr. za 2521 oseb, dočim je padlo na tehničnih visokih šolah za 1743 oseb. Število slušateljcev se je pomnožilo na vseučiliščih za 44 odstotkov, na tehničnih visokih šolah pa je padlo za 28 odst.

Navidezna smrt

Vsi smo čitali čudne zgodbe o navidezno mrtvih, ki so jih žive pokopali. A malo kdo ve, da grozi slična pošastna smrt vsakemu od nas. Statistika trdi, da pokopljejo celo v najbolj kulturnih deželah živega najmanj vsakega 500. človeka! Zaradi tega je predložilo 35 francoskih poslancev, po večini zdravnikov, zbornici nov zakonski načrt o posebni medicinski preiskavi mrtvecev, ki bi morala biti prvi pogoj za izdajo uradnega spričevala o smrti. Parlament bo nedvomno sprejel načrt, ker sta že pred leti zavzeli slično stališče Medicinska in Znanstvena akademija.

Kaj je vreden slepič?

Dr. Nitsche v Berlinu se je zmotil pri zdravljenju mlade služkinje. Imela je samo želodčno vnetje, zdravnik pa je mislil, da je vsega kriv slepič. Izvršil je operacijo in šele takrat je videl, da slepiču nič ne manjka. »Za vsak primer« ga je vendar izrezal. Služkinja, ki je to izvedela, je vložila tožbo, ker se je izvršila operacija brez njene vednosti in je baje poslabšala njeno zdravje. Zdravnik se je zagovarjal s tem, da je bolnici hotel samo dobro, ker »ne pomeni« današnji medicinskih naukih odstranitev slepiča nobene nevarnosti za zdravje. Vendar so ugotovili sodniki, da niso vsi strokovnjaki tega mnenja, in so zdravnika obsodili na 1000 mark globe, ker je »po nepotrebnem organizmu tožiteljice prizadel lažjo poškodbo«.

Dremavica v Pragi

Strokovno glasilo češkoslovaških zdravnikov poroča, da so se v Pragi pojavili štirje primeri dremavice (spalne bolezni). Bolnike bodo skušali ozdraviti z novim lečilom, tako zvanim afredinom, ki ga pridobivajo iz neke afriške rastline.

Dopisi

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. Obširne priprave za proslavo blagoslovitve nove motorne brizgalne 6. t. m. in za temu sledečo veliko ljudsko veselico v mestnem parku so končane. Pohvalno omenjamo, da so na en ali drug način skoro vsi Radečani pri tem rade volje sodelovali v zavesti, da bo to praznik njih vseh in da bo nova motorna brizgalna v korist vsemu prebivalstvu. Želimo samo, da bi v nedeljo 6. t. m. sodelovalo tudi vreme in nam bilo naklonjeno, tako da se bo ves obširni spored proslave lahko izvršil nemoteno na prostem in da bi naši vrli gasilci tako prišli na svoj račun. Iz bližnje in daljne okolice pa pričakujemo čim številnejši obisk gostov in prijateljev, ki jim zagotavljamo, da se bodo pri nas prav dobro imeli. Na veselo svidenje!

ZIDANI MOST. V nedeljo 6. t. m. dopoldne priredi posavska podružnica SPD v proslavo 30-letnice na Zidanem mostu veliko veselico, na kateri bo poleg godbe koncertirala trvdka Slord na veliki koncertni napravi. Radijska trvdka Slord si je pridobila najboljši glas zaradi izredne kvalitete proizvodov, konstrukcij danskega fizika inž. Thenebroka. Jugoslovensko delavnico v Ptuj vodi naš rojak inž. Mlaker. Koncert nam bo nudil gotovo najlepši užitek.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovim družbi!

Nov rekord v zraku

Brata John in Kenneth Hunter (sredi skupine) iz odlične družine čičaških zračnih pilotov (oba moža na levi in desni sta njiju brata) sta že preko 20 dni v zraku in sta s tem že davno potolčila zadnji rekord o vztrajnostnem poletu. Kurivo in živla si obnavljata med letanjem s pomožnim letalom po znani metodi, prej pa se ne menita spustiti na tla, dokler ju ne bo k temu prisilil kakšen tehnični defekt. Že z dosedanjim vztrajanjem sta si zaslužila preko 20.000 funtov nagrade.

Prvi kongres za carinsko zvezo v Parizu

Kakor smo že poročali, se je v francoskem zunanjem ministrstvu otvoril prvi evropski kongres za mednarodno carinsko zvezo, ki ga vodi Francoz Le Trocquer (al. v krogu).

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

Zelo se je poglobil v francosko politiko, ker se je bal, da mu bi nepoznanje razmer nekoč lahko škodovalo. Po različnih opazkah je tu in tam izvohal, da je državljani Charpentier zapustil Francijo bržčas že pred izbruhom revolucije. Regnault, komisar v Kodanju, je nato na Danskem postal nanj pozoren in ga je najel kot vojuna, da nadzoruje člane različnih nakupovalnih komisij, ki jih je začasna vlada pošiljala na Dansko.

Sprva torej ni bilo nič sumljivo, da se »Charpentier« ni takoj znašel v tekočem. Pa Hektor je bil domisel in bister in je tako hitro razgonetal položaj, da ga je Couthon čestokrat moral pohvaliti.

Nekega jutra je Hektor čital pohabljenca, ležečemu v naslanjaču, novice »Moniteurja«. Tu je v sobo stopila gospa Couthonova.

»Couthon«, je dejala z blagim, »mlado dekletce stoji zunaj v kuhinji in prosi, da jo sprejmeš za prav kratek razgovor«.

»Mar je ne poznaš, ženka?« je vprašal Couthon in šaljivo pripomnil: »Menda ne zopet kaka Cordayeva?«

»Ne, ne, drobna šivilja je, ki je zadnji čas šivala zame. Izgubila je službo in trpi hudo revščino. Išče svojega brata, ki je iz naših krajev prišel v Pariz, in upa, da ji boš pri tem morda lahko pomagal. Saj jo boš sprejel, kaj ne?«

»Seveda, seveda, ljuba ženka, kar naj pride!« Gospa Couthonova je zopet odšla in kmalu nato je bilo od zunaj slišati glas: »Nikar se ne boj, dete moje. Moj mož je dober človek«.

Bila je deklica iz ulice La Loi. Hektor jo je takoj zopet poznal, čeprav se je precej spremenila. Bila je še znatno vitkejša, kakor takrat, njen blede obrazek je razodeval veliko bedo, njene oči so ležale globoko pod čelom, njene ročice, ki jih je nervozno sklepala, so bile strašno osušene. Obleka na njej je bila siromašna in nikakor

več tako snažna, kakor takrat. Drobne, boste nožice so tičale v grobih cokolah. Na plavih kodrih je nosila starikavo rdečo čepico z neizbežno kokardo. Hektorja je začelo dušiti v grlu, ko je dekletce takšno gledal zopet pred seboj. Revna, obupana in zapuščena je stala tu v sobi in njene sinje oči so se uprle prosoje v omraženega moža, ki je ležal tu v naslanjaču.

»Nu, dete moje,« je dejal Couthon dobrotno, »državljanka Couthonova mi je rekla, da si iz naših krajev, iz Auvergne.«

Govoril je očetovsko ljubeznivo, kar vse se je skladalo s prijazno domačnostjo: starejši njegov fantek se je namreč igral na preprogi s snežno belim zajčkom, dočim je Couthon sam držal drugega fantička na kolenih in ga božal.

»Da, državljanka,« je tiho odvrnilo dekletce.

»Kako ti je ime?«

»Loison, državljanka.«

»Odkod prihajaš?«

»Iz Clermonta, državljanka.«

Couthon je prikimal dobrodušno:

»V svoji mladosti sem čestokrat bil tam. Krasna pokrajina... Kakor čujem, iščeš brata, ljubo dete. Kako se imenuje?«

»Mallet, državljanka. Ferdinand Mallet.«

Pri teh besedah se je pojavila nenadna izprememba na Couthonovem obrazu. Videti je bilo, kakor da je v njem nenadoma vzplapolal ogenj. »Mallet!« je ponovil, »Mallet? Iz Clermonta?«

Zapičil je svoje oči v dekletov blede obrazek in rekel z poudarkom: »Iz Chateaua de la Tour?«

»Da, državljanka.«

»Kje... kje je... tvoja mati?« — Njegov glas je zvenel osorno in trdo.

»Umrla je, državljanka.«

»In kaj je z Malletom?«

»Tudi oče je umrl.«

Divja, satanska radost se je pojavila na pohabljenčevem obrazu.

»Moral je pod giljotino, kaj ne?«

»Da, na trgu Armes v Clermontu, državljanka, v prvem letu republike,« je topo odvrnila mala.

Couthon je omahnil z glavo in hripavo pokašljaj.

»In ti iz zaroda barona de Malleta in njegove zakonolomne žene, ti prihajaš k meni in upaš na mojo pomoč?«

Grdo se je zarežal pohabljenec, odstavil sinčka s kolen in strgal odejo s svojih pohabljenih nog.

»Poglej, kakšno hvalo dolgujem tvojim staršem!« je zakričal trpeče. »To mi je povzročila Luiza de Malletova! Ona me je napravila takega. Znamila me je k sestanku, ki je uničil vse moje življenje. Tvoj oče pa je bil na preži, da bi naju presenetil. In da se skrijem pred njim, mi ni preostalo nič drugega, kakor da sem celo zimsko noč preležal v ledeno mrzlem potoku. Tako sta me ta dva lopova pohabila. Pokvečila sta mi sicer obe nogi, nista pa mogla poškodovati mojih možganov. In ne bom miroval prej, preden vsa vaša zalega ne bo uničena! Tvojega brata naj ti pomagam najti! O, da! To bom storil! Čim ga ujame, bo kihnil v Samsonovo košaro. Ti pa, moje ljubo, lepo dete, si boš to lahko ogledalo.«

Vpil je in jecal od jeze. Zverinska poteza divjaštva se je zarezala v njegov blede, s potom oblit obraz. Videti je bilo razločno, da so ga zadrževali samo pohabljeni udje, da se ni takoj vrgel na bedno dekletce. Nesrečna Loison pa je stala molčeča pred njim in je čvrsto prekrizanih rok zrla s ponosnim mirom v tega hropečega, od srda razgrizenega moža.

»Primito jo, primite jo!« je vpil Couthon in tipal po vrvi, da bi pozvonil.

Tisti hip je v sobo prihitela njegova žena, priskočila h Couthonu in objela njegovo roko, ki je segala po zvoncu. Pri tem je okrenila blede obraz in kliknila dekletcu:

»Pojdi, za božjo voljo, beži!«

Hektor, ki je vedel, da bo zvonec pozval stražo, je skočil pokonci in se dotaknil nesrečne Loisone na ramenu. Ta dotik je učinkoval nanjo, kakor da se je brebudila iz sanj. Desnico je položila na grudi in se zaupno ozrla k Hektorju.

Najfinejše obritje (razura), kolikor jih je.

Kaj pričakujete od popolnega obritja (razure)? Naglo peno in nikako zadiranje rezila v kožo. Poizkusite s Colgate! Oblačna kremasta pena prodre do korenin brade in jo tako omehča, da rezilo ne more raniti. To gladko polzi in posname kocene kar čudežno... Popolno obritje (razura), ki traja do večera.

Dvesto obritij (razur) v vsakem Colgate-kosu. Preskrbite si takoj Colgate in zadovoljni boste!

COLGATE'S SHAVING STICK

Handy Grip Shaving stick

COLGATE'S Shaving stick Refill

Naznanilo otvoritve!

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da bom otvoril v nedeljo, dne 6. t. m.

gostilno pri Andreju

Kavškova cesta 18, Ljubljana VII, šiška.

Točila se bodo vedno zajamčeno pristna štajerska in dolenska vina. — Na razpolago tudi vedno mrzla in gorka JEDILA. 9083

Zagotavljam točne in solidne postrežbe se priporoča za obilen obisk

ANDREJ BELIČ, gostilničar.

PENSIONAT - RESTAVRACIJA Pod Stolom ŽIROVNICA

se toplo priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojni obisk. — Čiste sobe — cene zmerne. — Kopalnica v hiši.

Z odličnim spoštovanjem

8702 FR. SKOLARIS.

GRAMOFONISTI!

Vsa popravila na Vaših aparatih, čiščenje in mazanje istih izvršimo v naši specialni delavnici za mehaniko. Izvršimo tudi vsa v precizno mehaniko spadajoča dela točno in ceno. Rezanje zobnih koles. Nadomestni, posamezni deli k različnim gramofonom in najfinejše igle vseh vrst vedno v zalogi. Največja zaloga prvovrstnih aparatov in najnovejših električno posnetih plošč. 8972

„GRAMOFON“ A. Rasberger, Ljubljana MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 34.

Ceniki zastoj. Tvorniška zaloga. Ceniki zastoj.

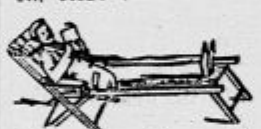
IZVANREDNA PRILIKA! Železna služinska postelja zložljiva, s tapciranim madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujoče osebe stane samo Din 390. — Raspoložljiva po poštarnem povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapciranim madracom, zelo praktična, stane samo Din 280.

Letalica za spanje — (Liegestuhl) najnovije vrste, stane samo Din 150.

Madraci punjeni s volnom stane samo Din 730. — L. BROŽOVIC, ZAGREB ILICA 62.

O. & K. VAGONETI

rabljeni in novi vedno v zalogi.

Izdajamo tudi v najem.

Orenstein i Koppel d. d.

ZAGREB, Samostanska 2-II. Telefon 50-64.

Zastojstvo za Slovenijo:

„TEHNA“, družba z o. z.

LJUBLJANA, Mestni trg št. 25/I. Telefon 25-80. 7339

Mag. št. 24371/30 ref. IX.

Razpis.

Občinska uprava mesta Ljubljane razpisuje

oddajo zidarских del

za zgradbo občestne ograje na Celovski cesti ob Cekinovem gradu. Razpisni pripomočki se daje dne 7. in 8. julija 1930 med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu. Solski drevored št. 2/II. Oferte je treba vložiti do 11. ure dne 14. julija 1930.

Mestni magistrat v Ljubljani, dne 3. julija 1930.

Šele sedaj sem spregledal, da ni zdravja brez dobre prebave želodca. Pritisk v želodcu, pogosta vrtoглаvost, glavobol, nespečnost, zopni okus, vzpehavanje, hemoroidi (zlata žila) so navadno posledica mučne zaprtosti. V vseh teh slučajih je najbolje jemati

LAKSIT

ki je najprijetnejši za zauživanje, ker ima vonj in okus čokolade in je najcenejši. — Originalna škatljica za 12kratno uporabo stane v vseh drogerijah in lekarnah 10 Din. — Po pošti razpošilja 166

DVORSKA LEKARNA, BOGOJEVICA, SKOPLJE.

ZAHVALA

Za številne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli za časa bolezn in ob smrti nad vse ljubljene očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

Franca Vedenika

se vsem najsrčneje zahvaljujemo. Hvala iskrena vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili draga pokojnika k zadnjemu počitku ter darovali toliko krasnih vencev in cvetja. Posebna hvala bodi prečastiti duhovščini za spremstvo na zadnji poti, kakor tudi Sokolskemu pevskemu zboru v št. Pavlu za globoko pretresujoče petje žalostink.

Sv. Pavel pri Preboldu, 3. julija 1930.

Zalujoči ostali

10067

Še par dni je časa za nakup srečk.

Vendar hitite, polovičnih in celih srečk že primanjkuje. — SREČA NE ČAKA! Če Vam je namenjena v tem kolu, morate igrati, sicer Vam uide za vedno! Poizkus velja! 8. julija se prodaja srečk zaključ.

ZADRUŽNA HRANILNICA, r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 19.

Naše srečke se dobijo v podružnicah „Jutra“ in v oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici.

ANTISEPTICNO PREPARIRANA

je znatno bolj zdrava in zanesljiva. Zahvalujte povsod izrecno njo. 129

Stempihar Ivon Yves

DOKTOR PRAVA IN ADVOKAT Docteur en Droit et Avocat

mesto la ville de Jesenice, 115 (pri Peklarju) Dravska banovina.

Posluje v jezikih: slovenskem, srbohrvatskem, angleškem, francoskem in nemškem. 10081

Affaires menées en langues: slovène, serbo-croate, allemande, anglaise et française.

Samo še 10 dni

si lahko kupite najcenejše čevlje na odprodaji čevljev „Doko“, Prešernova ulica št. 9 (dvorišče).

Oglejte si cene v izložbi, damski prej 240 Din, sedaj samo 140 Din. 10092

Se priporoča IVAN ČARMAN.

FOTO-KINO-APARATI in potrebne naprave v drogerijah KANC, LJUBLJANA in KANC (Wolfram), MARIBOR CENIK GRATIS! Izvršujemo vsa amaterska dela.

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

Dr. Aleš Stanovnik

je odprl

odvetniško pisarno

na Jesenicah

10090

v hotelu „Pošta“.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob smrti naše predrage mame, stare mame, tašče in tete, gospe

Marije Pogorelc

izrazili svoje sožalje, vsem, ki so njeno zadnjo pot olepšali s cvetjem in venci in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Prav posebno zahvalo smo dolžni gg. zdravnikom dr. Arku, dr. Majcnu in dr. Špornu, častitim sestram usmiljenkam, ravnateljstvu in uradništvu Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo, upraviteljstvu in učiteljskemu zboru osnovne šole v št. Vidu nad Ljubljano, članom šentjakobskega odra ter sploh vsem, ki so na katerikoli način lajšali naši mami trpljenje zadnjih dni.

Ljubljana, dne 5. julija 1930.

Zalujoči ostali.